

Bevisforbudet for advokater i Tvisteloven § 22-5

*Hvilken rekkevidde har bevisforbudet for bevis i
andre enn advokatens besittelse?*

Kandidatnummer: 178

Antall ord: 14896

JUS399 Masteroppgave
Det juridiske fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN

8. juni 2020

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	1
1 Innledning.....	2
1.1 Problemstillingen og bakgrunnen for denne	2
1.2 Avgrensninger og presiseringer	3
1.3 Rettskildesituasjon og metodiske betraktninger	4
2 Tvisteloven § 22-5 som en del av bevisretten.....	7
2.1 Bevisrettens utgangspunkt om bevisføringsrett og bevisføringsplikt.....	7
2.2 Tvisteloven § 22-5	8
2.2.1 Formål og begrunnelse.....	8
2.2.2 Hvilke opplysninger omfattes av bevisforbudet?	9
2.2.3 Bevisforbudets rekkevidde.....	11
3 Bevisforbudets rekkevidde for klienten	13
3.1 Utgangspunktet om klientens taushetsrett	13
3.2 Opplysninger som er videreformidlet til tredjepersoner	18
3.3 Opplysninger som er innhentet eller utarbeidet av tredjepersoner	22
3.3.1 Kan det oppstilles et utgangspunkt om taushetsrett?	22
3.3.2 Tilfeller hvor tredjeperson ikke omfattes av bevisforbudet.....	25
4 Bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner	28
4.1 Kan det oppstilles et utgangspunkt om rekkevidden for tredjepersoner?	28
4.2 Opplysninger tredjepersoner besitter uavhengig av den konkrete tvisten	31
4.3 Opplysninger som er videreformidlet til tredjepersoner	31
4.3.1 Problemformulering og utgangspunkt	32
4.3.2 Opplysninger som er meddelt motparten ved en feil	34
4.3.3 En ytterligere begrensning i Rt-2009-1526 Forsoningssamtale?.....	36
4.4 Opplysninger som er innhentet eller utarbeidet av tredjepersoner	39
4.4.1 Problemformulering og utgangspunkt	39
4.4.2 Bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner som innhenter opplysninger	41
4.4.3 Krav til karakteren av tredjepersons ytelse.....	43
5 Avsluttende betraktninger	48
Litteraturliste	49

1 Innledning

1.1 Problemstillingen og bakgrunnen for denne

Temaet for oppgaven er bevisforbudet for advokater ved sivile tvister for domstolene. Dette er regulert i tvisteloven¹ § 22-5 første og tredje ledd. Av bestemmelsen fremgår det at:

«(1) Retten kan ikke ta imot bevis fra prester i Den norske kirke, prester eller forstandere i registrerte trossamfunn, advokater, forsvarere i straffesaker, meklere i ekteskapsaker, leger, psykologer, apotekere, jordmødre eller sykepleiere om noe som er betrodd dem i deres stilling. Det samme gjelder underordnede og medhjelpere som i stillings medfør er kommet til kunnskap om det som er betrodd de nevnte personer.

(2) [...]

(3) Den som har krav på hemmelighold etter denne paragraf, kan samtykke i at beviset føres.»

Første ledd oppstiller et bevisforbud for særskilte yrkesutøvere, herunder advokater.

Vilkårene for bevisforbud er at noe er «*betrodd*» advokater «*i deres stilling*». Dersom en opplysning oppfyller disse vilkårene, er konsekvensen at retten «*kan ikke ta imot bevis fra [...] advokater*» om dette. Sistnevnte vilkår regulerer bevisforbudets rekkevidde. Rekkevidden er i første ledd annet punktum utvidet til også å gjelde advokatens medhjelpere.

Ofte vil klienten besitte de samme opplysningene som advokaten. Opplysningene kan også besittes av tredjepersoner. Med «*tredjepersoner*» menes her subjekter som faller utenfor personkretsen i første ledd, og som heller ikke er å anse som advokatens medhjelper eller klient. Eksempler på slike tredjepersoner er motparten, fagkyndige på andre områder som har bistått med klientens sak eller andre som klienten har et nærmere bestemt forhold til. Med «*besitter*» sikter jeg til opplysninger klient eller tredjeperson innehar, uavhengig av om disse kommer til uttrykk i et dokument eller om det bare er forhold de kan avgi forklaring om.

Bevisforbudsbestemmelsens rekkevidde er etter ordlyden begrenset til å gjelde bevisføring «*fra [...] advokater*». Rekkevidden for klienten og tredjepersoner er ikke uttrykkelig regulert. Det finnes heller ikke øvrige rettskilder som på en helhetlig måte klargjør grensene for

---

¹ Lov 17. juni 2005 nr. 19 om mekling og rettergang i sivile tvister.

bevisforbudets rekkevidde, se punkt 1.3 nedenfor. En konsekvens av dette er at det kan oppstå uavklarte spørsmål angående bevisforbudets rekkevidde når klienten eller tredjeperson besitter opplysninger som er underlagt bevisforbudet for advokaten.

Både for den som søker rettshjelp og for advokaten er det av stor betydning at omfanget av bevisforbudet er forutsigbart. For rettshjelpssøkeren er det viktig å vite om en opplysning som gis advokaten vil kunne bli gitt videre til andre, herunder til domstolen og eventuelle motparter. For advokater er det nødvendig med forutsigbarhet blant annet for å avgjøre hvilke bevis som skal tilbys domstolen, særlig fordi brudd på taushetsplikten er straffesanksjonert etter straffeloven² § 211. Rekkevidden av bevisforbudet er også av betydning for rettsapparatet. Det er domstolen som etter tvisteloven § 22-5 har ansvar for at opplysninger som omfattes av bevisforbudet ikke tillates ført. Forutsigbarhet og klarhet i rettstilstanden på dette punkt er både ønskelig og nødvendig.

På denne bakgrunn er det, etter min mening, både rom og behov for en klargjørende fremstilling som setter ulike spørsmål som kan oppstå inn i en enkelt tilgjengelig struktur. Oppgavens problemstilling er derfor i hvilken utstrekning tvisteloven § 22-5 første ledd oppstiller et forbud mot å ta imot bevis fra klienten eller tredjeperson, når opplysningen er omfattet av bevisforbudet for advokaten.

1.2 Avgrensninger og presiseringer

Oppgaven omhandler rekkevidden av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 i forbindelse med *advokatvirksomhet*. Bevisforbudets rekkevidde for andre yrkesgrupper er ikke tema for oppgaven. Siden problemstillingen gjelder vilkåret «*ta imot bevis fra [...] advokater*» når opplysninger som omfattes av bevisforbudet for advokaten besittes av klienten eller tredjeperson, vil verken bevisforbudets omfang for advokaten selv eller bestemmelsens øvrige vilkår behandles i dybden. Oppgaven avgrenses også mot tilfeller hvor det finnes særlig hjemmel for en videre opplysningsplikt enn hva som følger av tvistelovens regler eller unntak fra bevisforbudet utenfor tvisteloven.

---

² Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff.

Retten til fortrolig kommunikasjon med advokat er vernet i Grunnloven³ § 102 og EMK⁴ art. 8, mens taushetsplikt for advokater i forbindelse med rettergang også følger av retten til rettferdig rettergang etter Grunnloven § 95 første ledd og EMK art. 6. Av hensyn til oppgavens omfang avgrenses det mot de menneskerettslige skrankene for inngrep i advokaters taushetsplikt.⁵

1.3 Rettskildesituasjon og metodiske betraktninger

Generelt for hele oppgaven er at den gjelder tolkning av vilkåret «*ta imot bevis fra [...] advokater*» i tvisteloven § 22-5. Ettersom ordlyden utelukkende omfatter bevisføring fra advokaten selv, gjelder oppgaven spørsmål om i hvilken grad bestemmelsen kan tolkes utvidende til også å omfatte bevisføring fra klient og tredjeperson. Bestemmelsens forarbeider gir liten veiledning. Det fremgår at bevisforbudets rekkevidde for klienten fortsatt skal reguleres i rettspraksis,⁶ mens forarbeidene er uklare når det gjelder bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner.⁷

Tvisteloven § 22-5 er en videreføring av tvistemålsloven⁸ § 205.⁹ Et tilsvarende bevisforbud for straffesaker finnes i straffeprosessloven¹⁰ § 119. Både i forarbeidene og rettspraksis er det forutsatt at tvisteloven § 22-5 og straffeprosessloven § 119 skal tolkes likt.¹¹ Dermed vil både rettskilder som omhandler tvistemålsloven § 205 og straffeprosessloven § 119 ha overføringsverdi ved tolkningen av § 22-5.

Bevisforbudsbestemmelsens innhold og rekkevidde har vært til behandling i Høyesterett flere ganger. Rettspraksis gir derfor flere holdepunkter for vurderingen. I lys av at domstolens oppgave er å anvende retten til å avgjøre enkeltsaker gir rettspraksis likevel ingen helhetlig fremstilling av oppgavens problemstilling. Bestemmelsen er også omtalt i en rekke juridiske verk, men uten at det i litteraturen er foretatt noen grundig og systematisk behandling av rekkevidden for andre enn advokaten. En betydelig del av masteroppgaven består derfor i å

---

³ Lov 17. Mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov.

⁴ Konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter, Roma 4. november 1950.

⁵ Nærmere om det menneskerettslige vernet av taushetsplikten i bl.a. Skoghøy (2017) s. 772-773.

⁶ NOU 2001:32B s. 959. Nærmere i oppgavens punkt 3.1.

⁷ Nærmere i oppgavens punkt 4.1.

⁸ Lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (opphøvet av tvisteloven).

⁹ Jf. NOU 2001:32B s. 959 og Ot.prp. nr. 74 (2005-2006) s. 60.

¹⁰ Lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker.

¹¹ NOU 2001:32B s. 959 og bl.a. Rt-2008-504 (A) avsnitt 17, Rt-2010-1638 (A) avsnitt 28, Rt-2012-1601 (A) avsnitt 20-21 og Rt-2014-773 (A) avsnitt 34.

systematisere og harmonere den rettspraksis som eksisterer om spørsmålet, og på den måten kartlegge rettstilstanden ved å sette domstolenes enkeltavgjørelser inn i en koherent systematikk.¹²

Siden tusenårsskiftet har det gjennom rettspraksis skjedd en betydelig utvikling i retning av å utvide beskyttelsen av advokatens taushetsplikt.¹³ Utviklingen har skjedd på bakgrunn av bestemmelsens formål, og har medført at bestemmelsen i dag tolkes til å omfatte langt mer enn hva som følger av en naturlig språklig forståelse. Som en konsekvens er et særtrekk ved tvisteloven § 22-5 at bestemmelsen i betydelig grad leses i lys av dens formål. Formålet, og betydningen av dette, er nærmere redegjort for nedenfor i punkt 2.2.1.

I NOU 2015:3 Advokaten i samfunnet har Advokatlovutvalget foreslått å lovfeste taushetsplikten for advokater i §§ 27 og 28. Forslaget er for tiden til behandling av justis- og beredskapsdepartementet. Forslaget er i hovedsak ment å videreføre rettstilstanden som følger av rettspraksis om bevisforbudsbestemmelsene.¹⁴ Utredningens kapittel 15 inneholder en grundig gjennomgang av de eksisterende reglene om taushetsplikt for advokater, herunder bevisforbudet. Etersom de foreslåtte taushetspliktsbestemmelsene foreløpig ikke er vedtatt, har Advokatlovutvalgets uttalelser i utredningen begrenset rettskildemessig vekt. Uttalelsene nyter ikke samme demokratiske legitimitet eller avledede lovgiverautoritet som forarbeider. Likevel er lovutvalget sammensatt av kyndige personer som samlet sett representerer ulike synsvinkler og erfaringsbakgrunner. Rettskildemessig må uttalelsene antageligvis tilsvare juridisk teori, hvor vekten beror på kvaliteten og grundigheten ved analysen som ligger til grunn for den aktuelle rettsoppfatningen.¹⁵

Skoghøy legger til grunn at den endelige vedtatte taushetspliktsbestemmelsen for advokater, uansett hvilken ordlyd den får, vil danne basis for den videre rettsutviklingen av bevisforbudsregelen i tvisteloven § 22-5.¹⁶ Dette er antageligvis fordi taushetspliktsbestemmelsen, og dens forarbeider, vil få status som etterarbeider i relasjon til tvisteloven § 22-5. Slike etterfølgende uttalelser fra lovgiverhold er legitimt å vektlegge i juridisk argumentasjon når rettskildene for øvrig etterlater usikkerhet med hensyn til

---

¹² Høgberg og Sunde (2019) s. 465-466 beskriver dette som «essensen av rettsvitenskapens samfunnsoppdrag.» Tilsvarende Boe (2010) s. 343-344.

¹³ Jf. bl.a. Rt-2014-297 (A) avsnitt 19, Skoghøy (2016) s. 64 og Johnsen og Keiserud (2016) s. 493.

¹⁴ NOU 2015:3 s. 24.

¹⁵ Se bl.a. Monsen (2012) s. 176-178 for den rettskildemessige vekten til juridisk teori.

¹⁶ Skoghøy (2016) s. 65.

tolkningen.¹⁷ Det er også nærliggende å anta at domstolene vil vektlegge lovgivers uttalelser vedrørende rekkevidden av bevisforbudene, både av hensyn til lovgiverautoriteten og av hensyn til rettsenhet mellom taushetspliktbestemmelsen og bevisforbudene. Det er derfor av betydning for oppgavens tema å presentere Advokatlovutvalgets vurderinger av den foreslåtte taushetspliktbestemmelsens rekkevidde, og vurdere hvorvidt disse er i samsvar med gjeldende rett på bevisforbudets område.

---

¹⁷ Monsen (2012) s. 34-35 og Nygaard (2004) s. 202-204.

2 Tvisteloven § 22-5 som en del av bevisretten

2.1 Bevisrettens utgangspunkt om bevisføringsrett og bevisføringsplikt

Utgangspunktet for bevisføringen i sivile saker er at partene har «rett til å føre de bevis de ønsker», jf. tvisteloven § 21-3 første ledd første punktum. Videre fastsetter tvisteloven § 21-5 at «[e]nhver plikter å gi forklaring om faktiske forhold og gi tilgang til gjenstander mv. som kan utgjøre bevis i en rettsak». Bestemmelsen oppstiller en generell plikt til å stille bevis til rådighet som gjelder for «enhver». Dermed omfattes både advokaten, klienten og eventuelle tredjepersoner, uavhengig av om disse er part i saken.¹⁸ Det kreves rettsgrunnlag i tvistelovens bevisregler for å gjøre unntak fra bevisføringsretten og bevisføringsplikten. For sakens parter er bevisføringsplikten i § 21-5 en del av deres mer omfattende sannhets- og opplysningsplikt. Det følger av tvisteloven § 21-4 første ledd at «[p]artene skal sørge for at saken blir riktig og fullstendig opplyst» gjennom sin bevisføring.

Det overordnede formålet med lovens bevisregler er å fremme materielt riktige avgjørelser.¹⁹ Formålet med både bevisføringsretten, bevisføringsplikten og opplysningsplikten er å oppnå dette ved å sørge for best mulig opplysning av saken.²⁰ Bevisføringsretten er også forankret i tvisteloven § 1-1 annet ledd første strekpunkt som et middel for å oppnå lovens formål. Det blir i Tvistemålsutvalgets utredning fremholdt at fri bevisføringsrett er et nødvendig og selvfølgelig utgangspunkt for en forsvarlig rettergang, og at det derfor «skal foreligge tungtveiende grunner for å innskrenke denne retten».²¹

Likevel gjøres det både for bevisføringsretten i § 21-3 og bevisføringsplikten i § 21-5 unntak for opplysninger som omfattes av tvistelovens regler om bevisforbud og bevisfritak.

Tvisteloven § 22-5 er et slikt bevisforbud. Begrunnelsen for innskrenkingen av den frie bevisføringsretten er nærmere redegjort for nedenfor i punkt 2.2.1.

---

¹⁸ Eksempelvis HR-2018-2403-A avsnitt 28.

¹⁹ NOU 2001:32A s. 454.

²⁰ NOU 2001:32B s. 945.

²¹ Ibid.

2.2 Tvisteloven § 22-5

2.2.1 Formål og begrunnelse

Den generelle taushetsplikten for advokater følger forutsetningsvis av straffeloven § 211. Bestemmelsen fastsetter at advokaten og dens hjelpere kan straffes hvis de *«uberettiget røper hemmeligheter som er betrodd dem eller deres foresatte i anledning av stillingen eller oppdraget.»* Bevisføringsplikten i tvisteloven § 21-5 går imidlertid foran slik generell taushetsplikt med mindre noe annet er bestemt i lov.²² Tvisteloven § 22-5 er langt på vei korresponderende med straffeloven § 211, og innebærer at de delene av advokaters taushetsplikt som omfattes av bevisforbudet går foran bevisføringsplikten. Formålet med tvisteloven § 22-5 er dermed å verne om de nevnte yrkesutøvernes taushetsplikt ved sivil rettergang.²³

Ved vedtakelsen av tvisteloven § 22-5 har lovgiver bestemt at bevisføringsretten og bevisføringsplikten, og dermed hensynet til sakens opplysning og materielt riktig resultat, må vike for å verne advokaters taushetsplikt. Spørsmålet er i det videre hvilke hensyn som begrunner denne begrensningen.

Høyesterett uttalte i Rt-1999-1066 (Journal) at begrunnelsen for bevisforbudsbestemmelsen er at *«folk skal kunne søke profesjonell behandling, hjelp eller råd fra de yrkesutøvere som omfattes av bestemmelsen, uten at de skal risikere at de opplysninger de i den forbindelse gir, skal bli gitt videre»*. Uttalelsen er fulgt opp i senere praksis.²⁴ Dette tilsvarer begrunnelsen for den generelle taushetsplikten etter straffeloven § 211.²⁵ I motsetning til taushetsplikten som følger forutsetningsvis av straffeloven § 211, omfatter imidlertid ikke bevisforbudet alle former for advokatvirksomhet. Det er kun juridiske rådgivning som omfattes av bevisforbudet.²⁶ Begrunnelsen for at advokaters taushetsplikt ved juridisk rådgivning er beskyttet ved et bevisforbud er at behovet for å motta rettsråd i fortrolighet også gjør seg gjeldende ved rettergang. Det er når en rettslig konflikt oppstår, at behovet for å kunne søke rettsråd i fortrolighet er størst.²⁷ Utenfor den juridiske rådgivning bortfaller begrunnelsen for å

---

²² Skoghøy (2013) s. 178, Matningsdal (2017) s. 314 og Reiss-Andersen (2010) s. 17.

²³ Rt-2014-773 (A) avsnitt 35.

²⁴ Bl.a. Rt-2004-1668 (A) avsnitt 32, Rt-2006-663 (A) avsnitt 36, Rt-2010-1638 (A) avsnitt 33 og Rt-2014-773 (A) avsnitt 35.

²⁵ Matningsdal (2017) s. 312 og Skoghøy (2013) s. 166-167.

²⁶ Se punkt 2.2.2 nedenfor.

²⁷ Rt-2010-1638 (A) avsnitt 33.

stille advokaters taushetsplikt i en særstilling sammenlignet med andre former for lovbestemt taushetsplikt, som må vike for bevisføringsplikten og hensynet til sakens opplysning.²⁸

Når rettsordenen lar taushetsplikten gå foran sakens opplysning er det dermed først og fremst for å verne borgernes adgang til å søke rettshjelp i fortrolighet.²⁹ Rettssystemet forutsetter i stor grad bruk av profesjonell bistand. Bevisforbudet innebærer at borgeren kan benytte seg av slik rettshjelp uten å risikere at advokaten bringer opplysningene videre til domstolen, motparten eller andre. Et fortrolig forhold mellom advokat og klient anses nødvendig for at borgere reelt sett skal kunne ivareta sine juridiske interesser.

Fortrolighetsforholdet ivaretar også hensynet til en velfungerende rettspleie.³⁰ Advokaten får bedre forutsetninger for å få et riktig og fullstendig bilde av saken, som igjen gir et bedre grunnlag for advokatens vurderinger og eventuelle fremføring av saken for domstolen. Slik vil bevisforbudet også kunne bidra til å redusere antall unødige tvister for domstolene, til effektiv saksbehandling og til materielt riktig resultat. Et sterkt vern av fortrolighetsforholdet er dermed avgjørende for at advokater skal kunne fylle sin rettsstatlige rolle og bidra til at partene får en rettferdig rettergang.³¹ Bevisforbudet utgjør slik en viktig rettssikkerhetsgaranti og står sentralt i en fungerende rettsstat.³²

Fortrolighetshensyn står sentralt ved tolkningen og praktiseringen av tvisteloven § 22-5, herunder for bestemmelsens rekkevidde. Den utviklingen som har skjedd ved rettspraksis i retning av å utvide bevisforbudets rekkevidde, har skjedd på bakgrunn av fortrolighetsbetraktninger.³³ I Tvistemålsutvalgets utredning blir det fremholdt at utgangspunktet om fri bevisføringsrett også må has *«for øyet ved anvendelsen av reglene om begrensning i den fri bevisføringsrett»*.³⁴ Dette innebærer at tolkningen og praktiseringen av § 22-5 beror på hensynet til sakens opplysning på den ene siden og fortrolighetshensynet som begrunner bevisforbudet på den andre siden.

2.2.2 Hvilke opplysninger omfattes av bevisforbudet?

---

²⁸ NOU 2015:3 s. 229.

²⁹ Jf. også NOU 2015:3 s. 190.

³⁰ Reiss-Andersen (2010) s. 14-17.

³¹ HR-2018-104-A avsnitt 30 og HR-2018-699-A avsnitt 44.

³² NOU 2015:3 s. 190.

³³ Uttrykkelig uttalt i Rt-2014-297 (A) avsnitt 19.

³⁴ NOU 2001:32B s. 495.

Formuleringen «*Retten kan ikke ta imot bevis fra [...] advokater*» i tvisteloven § 22-5 regulerer virkningssiden av bevisforbudet. Dersom bevisforbudet skal gis virkning ovenfor klienten eller tredjeperson, forutsetter det at vilkårene for bevisforbud etter § 22-5 er oppfylt slik at bevisforbudet gjelder for advokaten. I dette punktet vil jeg derfor redegjøre kort for hva det innebærer at opplysningen må være «*betrodd [advokater] i deres stilling*» etter tvisteloven § 22-5 første ledd første punktum.

Vilkåret «*i [advokatens] stilling*» innebærer etter sikker rett at det bare er «*den egentlige advokatvirksomhet – juridisk bistand i og utenfor rettergang*» som omfattes av bevisforbudet.³⁵ En advokats virksomhet innenfor eksempelvis eiendomsmegling og formuesforvaltning faller i utgangspunktet utenfor bevisforbudet. Det må likevel vurderes konkret om det i den bistanden advokaten har ytt, er elementer som må regnes som egentlig advokatvirksomhet.³⁶

Uttrykket «*betrodd*» gir inntrykk av at det må være tale om en åpenbaring av fortrolig informasjon ovenfor advokaten. Det er imidlertid sikker rett at vilkåret omfatter langt mer enn hva som etter en naturlig språklig forståelse kan anses for å være betroelser.³⁷ I henhold til rettspraksis omfattes i utgangspunktet alt «*advokaten i egenskap av sitt yrke og som ledd i et klientforhold innhenter eller får tilgang til på vegne av klienten.*»³⁸ Dette inkluderer opplysninger advokaten mottar fra klienten, motparten eller annen tredjeperson.³⁹ Dette omfatter også selve eksistensen av klientforholdet og det nærmere innholdet i advokatens oppdrag.⁴⁰ Videre omfattes ikke bare de opplysninger advokaten har mottatt, men også advokatens råd og vurderinger i anledning oppdraget og advokatens egne bearbeidelser av materialet.⁴¹ Innenfor den egentlige advokatvirksomhet rekkes altså bevisforbudet knyttet til advokatvirksomhet vidt. Opplysninger advokaten har fått kjennskap til utenfor advokatoppdraget, omfattes derimot ikke. Heller ikke opplysninger som er allment kjent eller offentlig tilgjengelig omfattes av bevisforbudet.⁴²

---

³⁵ Bl.a. Rt-2010-1638 (A) avsnitt 29 og HR-2018-2403-A avsnitt 32.

³⁶ Rt-2008-645 (U) avsnitt 47, Rt-2010-1638 (A) avsnitt 32, Rt-2012-1639 (U) avsnitt 12-13 og Rt-2014-773 (A) avsnitt 49-50.

³⁷ Uttrykkelig uttalt i Rt-2006-1071 (A) avsnitt 20.

³⁸ Rt-2006-1071 (A) avsnitt 22. Fulgt opp i senere praksis, eksempelvis Rt-2012-1601 (A) avsnitt 24 og HR-2018-1691-U avsnitt 18. Jf. også NOU 2015:3 s. 195.

³⁹ Rt-2013-92 (U) avsnitt 40.

⁴⁰ HR-2018-2403-A avsnitt 33.

⁴¹ Jf. bl.a. Rt-2000-2167 (U) og Rt-2010-740 (A) avsnitt 31 og HR-2018-104-A avsnitt 27.

⁴² NOU 2015:3 s. 195.

Forbudet mot bevisførsel etter § 22-5 første ledd, faller i henhold til tredje ledd bort dersom «[d]en som har krav på hemmelighold» samtykker i at beviset føres. Med «[d]en som har krav på hemmelighold» menes normalt klienten.⁴³ Unntaksvis kan det forekomme tilfeller hvor det i tillegg kreves samtykke fra den som har gitt opplysningen.⁴⁴ Det stilles ikke formkrav til samtykke, og samtykket kan gis ved konkludent adferd.⁴⁵ Ved samtykke til å oppheve bevisforbudet, må også eventuelt underlagsmateriale fremlegges.⁴⁶ Samtykket kan trekkes tilbake, men de opplysninger som allerede er delt med retten eller motparten vil fortsatt kunne føres som bevis.⁴⁷

2.2.3 Bevisforbudets rekkevidde

Dersom en opplysning anses som en betroelse gitt til en advokat i dens stilling etter tvisteloven § 22-5 første ledd, er konsekvensen at «Retten kan ikke ta imot bevis fra [...] advokate[n]» om opplysningen. Formuleringen «[r]etten kan ikke» viser at bevisforbudet skal håndheves av retten ex officio. Bevisforbudet gjelder uavhengig av om den som sitter på beviset ønsker å føre det.⁴⁸ Uttrykket «bevis» omfatter alle former for bevisføring og bevismidler,⁴⁹ herunder vitneforklaring, partsforklaring og fremleggelse av dokumentbevis og andre realbevis.

Videre fremgår det av § 22-5 første ledd annet punktum at «[d]et samme gjelder underordnede og medhjelpere som i stillings medfør er kommet til kunnskap om noe som er betrodd de nevnte personer.» Medhjelpertillegget utvider bevisforbudets rekkevidde til også å omfatte visse tredjepersoner. Ettersom oppgaven omhandler formuleringen «ta imot bevis fra [...]advokater» i første ledd første punktum må det trekkes en grense mot de tredjepersoner som omfattes av medhjelpertillegget i annet punktum.

Begrepet «medhjelpere» er vidt, og omfatter også «underordnede». Medhjelpertillegget omfatter typisk juridiske og administrative medarbeidere i samme foretak som advokaten, slik som advokatfullmektiger og advokatsekretærer. Også interne og eksterne hjelpere til kontorhold eller annen bistand uten tilknytning til oppdraget omfattes, slik som

---

⁴³ HR-2018-104-A avsnitt 28. Se også Skoghøy (2017) s. 782 og Schei m.fl. (2013) s. 853-854.

⁴⁴ Eksempelvis LB-2018-11765.

⁴⁵ HR-2017-2262-A avsnitt 31.

⁴⁶ Rt-2001-1113 (U).

⁴⁷ Rt-2003-219 (A) avsnitt 16 og Rt-2008-504 (A) avsnitt 15-22.

⁴⁸ Backer (2015) s. 297.

⁴⁹ Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) s. 458.

datakonsulenter, revisorer og rengjøringspersonale.⁵⁰ For denne gruppen tredjepersoner oppstår ingen problemer rundt tolkningen av vilkåret «*ta imot bevis fra [...] advokater*» i første ledd første punktum.

Imidlertid kan også eksterne tredjepersoner, som er engasjert til enkeltstående oppdrag for å bistå med juridisk eller annen rådgivning i forbindelse med advokatoppdraget, omfattes av medhjelpertillegget.⁵¹ Det kan oppstå vanskelige spørsmål knyttet til hvor langt medhjelpertillegget i dag rekker for slike tredjepersoner.⁵² For eksterne tredjepersoner som utfører oppdrag for advokaten aktualiseres dermed grensedragningen mellom tvisteloven § 22-5 første ledd første og annet punktum. Denne behandles nærmere i punkt 4.4.1.

Formuleringen «*ta imot bevis fra [...] advokater*» gir inntrykk av at bevisforbudet, utover advokatens medhjelpere, er begrenset til å gjelde bevisføring fra advokaten selv. Bestemmelsens ordlyd synes dermed ikke å omfatte bevisføring fra klienten eller tredjeperson om opplysninger som er betrodd advokaten. Til tross for ordlyden har Høyesterett gitt bevisforbudet anvendelse for både klienten og tredjepersoner. Det er denne formuleringen, som omhandler rekkevidden av bevisforbudet, som vil behandles i det videre.

Problemstillingen i kapittel 3 er hvorvidt klienten plikter å føre bevis om opplysninger som for advokatens vedkommende er omfattet av bevisforbudet i § 22-5. Hvorvidt tredjepersoner har en slik plikt omtales i kapittel 4.

---

⁵⁰ Svalheim (1996) s. 47-49 og Skoghøy (2017) s. 769.

⁵¹ NOU 2015:3 side 224 og NOU 2019:15 s. 60-61.

⁵² Se bl.a. Johnsen og Keiserud (2016) s. 496.

3 Bevisforbudets rekkevidde for klienten

3.1 Utgangspunktet om klientens taushetsrett

Problemstillingen er i hvilken utstrekning bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 unntar *klienten* fra bevisføringsplikt om opplysninger som omfattes av bevisforbudet for advokaten.

Det er ikke tvilsomt at bevisforbudet også kan få anvendelse for den som har krav på hemmelighold etter § 22-5. Dette ble slått fast i Rt-1999-1066 (Journal). Spørsmålet var om en part i en barnefordelingssak pliktet å fremlegge journal fra behandling hos psykolog etter tvistemålsloven § 205, jf. § 250. Høyesterett fremholdt fortrolighetshensyn som bevisforbudets formål, og uttalte deretter at:

«Siden reglene om forbud mot vitneprov er gitt for å sikre at nærmere bestemte opplysninger ikke kommer ut, må dokumenter som inneholder opplysninger som det er forbudt å motta vitneprov om, nektes fremlagt uten hensyn til hvem som besitter dokumentet».

Pasienten hadde dermed ikke plikt til å fremlegge journalene. Formuleringen viser at begrunnelsen for bevisforbudets utstrekning til pasienten følger av bestemmelsens formål. Avgjørelsen er fulgt opp i senere praksis.⁵³ Standpunktet er bekreftet også i relasjon til advokatvirksomhet. Eksempelvis kom Høyesterett i Rt-1999-1248 til at når kommuneadvokaten var underlagt bevisforbudet i tvistemålsloven § 205, kan motparten *«da heller ikke kreve at kommunen fremlegger det aktuelle dokumentet.»*

Det følger dermed av rettspraksis at bevisforbudet også kan omfatte bevisføring fra klienten. Dette refereres til som «klientens taushetsrett». Spørsmålet i det videre er hvor langt klientens taushetsrett rekker sammenlignet med bevisforbudets utstrekning for advokaten.

I lovforarbeidene skriver Tvistemålsutvalget følgende om taushetsretten:

---

⁵³ Bl.a. Rt-2004-1668 (A) avsnitt 31-32, Rt-2012-1601 (A) avsnitt 20-21 og HR-2018-1691-U avsnitt 19-20.

«Den som betror opplysningene vil i utgangspunktet verken ha taushetsplikt eller taushetsrett om betroelsene dersom ikke slike begrensninger i vitneplikten kan begrunnes i en annen lovregel. Dette gjelder imidlertid ikke uten unntak. **Hvor hensynet bak taushetsplikten er å beskytte fortroligheten mellom den som mottar betroelsen og den som betror seg, vil det etter omstendighetene kunne begrunne taushetsrett for den som gir betroelsen.** Det vises her til Rt-1998-1297, Rt-1999-1066 og til mindretallets bemerkninger i Rt-1999-507 (side 508-509). **For betroelser til advokat vil situasjonen regulært være at parten ikke har plikt til å fremlegge korrespondanse med advokaten, se nærmere Svalheim, Advokaters taushetsplikt, spesielt side 181-183. Det er vanskelig å gi en uttømmende regel som dekker de tilfeller der også den som har gitt betroelsene er fritatt for å gi forklaring, og hvor regelen ikke får en for vid slagvidde. Utvalget har av den grunn kommet til at de tilfeller hvor det også er taushetsrett for den som har betrodde opplysningene, fortsatt bør reguleres i rettspraksis.»⁵⁴ (mine uthevninger).**

For advokatvirksomhet legger Tvistemålsutvalget til grunn at klienten «regulært» ikke har plikt til å fremlegge opplysninger som fremgår av «korrespondanse». I begrepet «regulært» ligger det at det må oppstilles visse unntak eller utvidelser fra dette. Tvistemålsutvalget synes i den forbindelse å legge til grunn at taushetsrettens rekkevidde avhenger av hvorvidt hensynet om å beskytte fortroligheten mellom yrkesutøveren og den som betror seg, gjør seg gjeldende. En slik forståelse er i tråd med at Høyesterett i Rt-1999-1066 (Journal) og de etterfølgende avgjørelsene forankret taushetsretten i formålet bak bevisforbudsregelen.

Advokatlovutvalget foreslår å lovfeste klientens taushetsrett i forslaget til ny advokatlov. Foreslått § 27 femte ledd annet punktum lyder:

«Der bevisforbudet gjelder, har klienten i samme utstrekning som advokaten rett til å hemmeligholde informasjonen, selv om klienten er pålagt opplysningsplikt.»

Lovforslaget er generelt formulert, og gir inntrykk av at bevisforbudet har samme utstrekning for klienten som det har for advokaten. Likevel fremgår det av Advokatlovutvalgets merknader til bestemmelsen at:

---

⁵⁴ NOU 2001:32B s. 959.

«Klientens rett til hemmelighold omfatter bare materiale som stammer fra advokaten eller korrespondanse med advokaten. Dersom klienten videresender et allerede eksisterende dokument til advokaten, er det bare oversendelsen til advokaten, og ikke det fra før eksisterende dokumentet, som omfattes av retten til hemmelighold.»⁵⁵

Når Advokatlovutvalget legger til grunn at taushetsretten skal begrenses til opplysninger som stammer fra advokatkorrespondansen, tyder det på at Advokatlovutvalget har tilsiktet å gi taushetsretten samme utstrekning som etter gjeldende rett ved bevisforbudet. Av hensyn til forutberegnelighet og klarhet i rettstilstanden bør begrensningene som følger av merknadene i så fall reflekteres bedre i ordlyden før den foreslåtte taushetspliktsbestemmelsen vedtas.⁵⁶

Tilsvarende begrensning er lagt til grunn av enkelte juridiske teoretikere. Både Schei m.fl. og Svalheim tar til orde for å begrense taushetsretten til selve kommunikasjonen mellom advokat og klient.⁵⁷ Skoghøy legger derimot generelt til grunn at bevisforbudet gjelder uavhengig av hvem som besitter opplysningene, og synes dermed ikke å begrenses taushetsrettens rekkevidde til advokatkorrespondanse.⁵⁸

Ettersom det både i rettspraksis og lovforarbeidene er forutsatt at taushetsretten må vurderes ut fra formålet med bevisforbudet må fortrolighetsbetraktninger være avgjørende for taushetsrettens omfang. Spørsmålet er hvordan slike fortrolighetsbetraktninger slår ut generelt, herunder om det er treffende å begrense taushetsretten til advokatkorrespondanse.

Et utgangspunkt om taushetsrett for klienten er, som fremhevet i rettspraksis, nødvendig for at bevisforbudet skal gi en effektiv beskyttelse av hensynet til at folk skal kunne oppsøke profesjonell rettshjelp uten at de opplysninger som fremkommer i den forbindelse skal komme ut eller bli gitt videre. Fortrolighetshensyn underbygger imidlertid ikke at klientens taushetsrett skal ha samme utstrekning som bevisforbudet for advokaten.

Fortrolighetshensynet underbygger bare å beskytte klienten mot bevisføringsplikt for opplysninger som eksisterer *fordi* vedkommende har søkt advokatbistand. Derimot underbygger bevisforbudets formål ikke å verne opplysninger klienten ville besittet uavhengig av om han hadde oppsøkt profesjonell rettshjelp.

---

⁵⁵ NOU 2015:3 punkt 30 s. 439.

⁵⁶ Tilsvarende i NOU 2019:15 s. 130-131.

⁵⁷ Schei m.fl. (2013) s. 851 og Svalheim (1996) s. 183.

⁵⁸ Skoghøy (2013) s. 185.

På denne bakgrunn bør klientens taushetsrett omfatte de vurderinger og råd advokaten har gitt i forbindelse med oppdraget. Dette vil typisk være advokatens vurdering av krav og påstandsgrunnlag og prosessrisiko, samt strategiske og taktiske avgjørelser knyttet til eksempelvis bevisføringen. Videre omfatter fortrolighetshensynet klientens egne vurderinger som er *direkte* knyttet til advokatens utførelse av oppdraget, eksempelvis klientens notater som stammer fra samtale med advokaten og klientens egne vurderinger av advokatens oppdrag.⁵⁹

Fortrolighetshensyn begrunner derimot ikke taushetsrett for øvrige opplysninger klienten kjenner til, med den begrunnelse at opplysningene også er betrodd advokaten. Det kan eksempelvis tenkes at klienten legger frem et dokument for advokaten som står sentralt for å belyse sakens faktiske side. Dette kan være en faktura fra en oppdragsgiver eller selger, eller en avtale inngått med en tredjeperson, som ikke gjelder selve advokatoppdraget. Dokumentet vil være betrodd advokaten, med den virkning at det er omfattet av bevisforbudet for advokaten. Klienten besitter imidlertid ikke dokumentet som følge av det fortrolighetsforholdet § 22-5 er ment å beskytte. Det samme gjelder klientens egen forklaring av det faktiske hendelsesforløpet som er grunnlaget for saken, selv om det også er fortalt videre til advokaten.⁶⁰ Bare det faktum at klienten har formidlet opplysningene til advokaten omfattes av taushetsretten.

Å begrense klientens taushetsrett til opplysninger som stammer fra advokaten er videre nødvendig av hensyn til sakens opplysning. En rettstilstand hvor det anses tilstrekkelig for taushetsrett at opplysninger er videreformidlet til advokaten vil utgjøre et stort inngrep i bevisføringsplikten i § 21-5 og hensynet til sakens opplysning. Det ville også åpnet for misbruk av bevisforbudsbestemmelsen, ved at klienten kan velge å fremlegge de opplysninger til gunst for hans sak og samtidig benytte taushetsretten for opplysninger til ugunst.

Dermed har bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 en langt snevrere rekkevidde for klienten enn for advokaten. Mens bevisforbudet for advokaten omfatter alt advokaten får kunnskap om i anledning oppdraget, er utgangspunktet at klienten har bevisføringsplikt om alle relevante faktiske forhold, jf. tvisteloven § 21-5. Det er bare i tilfeller hvor opplysningene er beskyttet av det fortrolighetsforholdet bevisforbudet skal verne, at klienten kan unntas bevisføringsplikt

---

⁵⁹ Jf. bl.a. Rt-2014-297 (A) avsnitt 25.

⁶⁰ Schei m.fl. (2013) s. 851.

som følge av tvisteloven § 22-5 første ledd. Opplysninger klienten besitter uavhengig av advokatens bistand, faller utenfor taushetsretten.

Når det i lovforarbeidene og av Advokatlovutvalget legges til grunn at taushetsretten i utgangspunktet gjelder for *advokatkorrespondansen*, kan det gi inntrykk av at det utelukkende er den skriftlige kommunikasjonen mellom advokat og klient som omfattes. På bakgrunn av det som er sagt om fortrolighetshensyn fremstår en begrensning til *selve kommunikasjonen* mellom advokat og klient, slik blant annet Schei m.fl. tar til orde for, som mer treffende. Å begrense taushetsretten til kommunikasjonen tydeliggjør at også opplysninger som fremkommer under møter, diskusjoner mv. mellom advokat og klient er omfattet av taushetsretten. Det må imidlertid fremheves at det ikke er tilstrekkelig for taushetsrett i seg selv at en opplysning er kommunisert til advokaten. Opplysninger som eksisterer uavhengig av kommunikasjonen, faller utenfor taushetsretten selv om opplysningen er videreformidlet advokaten.

Utgangspunktet om klientens taushetsrett gjelder uavhengig av om klienten er part i den aktuelle saken hvor spørsmålet om bevisføring oppstår. Når klienten er part i saken gjelder sannhets- og opplysningsplikten i tvisteloven § 21-4 i tillegg til den generelle bevisføringsplikten i § 21-5. Det kan da reises spørsmål om opplysningsplikten for sakens parter innebærer at klienten kan pålegges å føre bevis om opplysninger som ellers ville vært omfattet av taushetsretten. Høyesterett avviste i Rt-2004-1668 (Flyger) at opplysningsplikten gjør unntak fra klientens taushetsrett.⁶¹ Førstvoterende fremholdt at dette gjelder «uten hensyn til hvor sentralt opplysningene måtte stå i en rettssak.»⁶² Klienten kan dermed ikke pålegges bevisføring om opplysninger som er underlagt taushetsretten under henvisning til opplysningsplikten for sakens parter i § 22-4.

Imidlertid ble det i Rt-2004-1668 (Flyger) fremhevet at dersom parten uten aktverdig grunn nekter å fremlegge taushetsbelagte dokumenter, må det ved «den fri bevisvurdering kunne legges betydelig vekt på» dette.⁶³ Følgelig vil en klienten, når vedkommende er part i saken, ha en klar interesse i å samtykke til å fremlegge opplysninger som er underlagt taushetsretten,

---

⁶¹ Rt-2004-1668 (A) avsnitt 34-36.

⁶² Rt-2004-1668 (A) avsnitt 37.

⁶³ Rt-2004-1668 (A) avsnitt 41.

siden klienten ellers risikerer å tape saken.⁶⁴ Slik ivaretas motpartens interesser også i tilfeller der kommunikasjonen mellom advokat og klient står sentralt for å belyse sakens faktiske side.

Utgangspunktet må dermed være at klienten har taushetsrett om opplysninger som fremgår utelukkende av kommunikasjonen mellom advokat og klient.

I de neste punkter vurderer jeg hvordan utgangspunktet om klientens taushetsrett står seg når opplysninger som er betrodd advokaten, også besittes av tredjepersoner. Spørsmålet kan deles opp i to overordnede typetilfeller. Det første typetilfellet er der taushetsbelagte opplysninger er videreformidlet til tredjepersoner, og behandles i punkt 3.2. Det andre typetilfellet er der tredjeperson har innhentet eller utarbeidet de aktuelle opplysningene, og behandles i punkt 3.3.

3.2 Opplysninger som er videreformidlet til tredjepersoner

Problemstillingen i dette punkt er om klienten kan tape sin taushetsrett ved å dele opplysningene med tredjepersoner.

Dersom opplysningene gjøres offentlig kjent eller alminnelig tilgjengelig vil de ikke omfattes av bevisforbudet. Det som vurderes her er derfor om klienten har sin taushetsrett i behold der opplysningene er kommet i besittelsen til en mindre krets av personer. Situasjonen kan eksempelvis være at klienten fortalt tredjeperson om de råd han har fått fra advokaten.

Vurderingen forutsetter at det er tale om opplysninger som stammer fra kommunikasjon med advokaten. Opplysningene er derfor som utgangspunkt omfattet av klientens taushetsrett på bakgrunn av at hensynet til å beskytte fortroligheten mellom klient og advokat gjør seg gjeldende. Det avgjørende må da være om klienten, ved å dele opplysningene med tredjeperson, må anses for å ha oppgitt den fortroligheten bevisforbudet verner.⁶⁵

Samtykkebestemmelsen i § 22-5 tredje ledd gir klienten rådighet over de taushetsbelagte opplysningene. Denne rådigheten begrunner at klienten kan anses for å ha opptrådt på en slik måte at taushetsretten går tapt. Dersom klienten ved å meddele opplysninger til tredjeperson må anses for å ha oppgitt sitt krav på fortrolighet, faller de hensyn som begrunner

---

⁶⁴ Se også Skoghøy (2017) s. 757-758.

⁶⁵ Svalheim (1996) s. 187 og Johnsen og Keiserud (2016) s. 503.

bevisforbudet bort. Siden det er hensynet til å beskytte fortroligheten mellom klient og advokat som begrunner at klienten har taushetsrett til tross for ordlyden av bevisforbudet, foreligger det ikke rettslige holdepunkter for å gi bevisforbudet rekkevidde for klienten der fortrolighetshensyn ikke gjør seg gjeldende.

Å meddele opplysninger til en eller flere bestemte tredjepersoner, er imidlertid ikke ensbetydende med å ha oppgitt sitt krav på fortrolighet ovenfor retten og motparten. Det skal antagelig noe til før klientens disposisjoner kan tolkes dithen. Problemstillingen er ikke adressert i lovforarbeidene eller av Advokatlovutvalget i forslaget til ny advokatlov.

Høyesteretts kjennelse i Rt-2013-1336 (Panamax) kan gi veiledning for vurderingen. Ankeutvalget kom til at e-postkorrespondanse mellom to skipsmeglerforetak, hvor det ene var part i saken, var omfattet av bevisforbudet i § 22-5. Saken stod mellom det ene skipsmeglerforetaket Panamax og et rederi, og gjaldt størrelsen på en meglerkommisjon. E-postkorrespondansen mellom de to meglerfirmaene gjaldt dialog om den rettslige prosessen mot rederiet og diskusjoner rundt advokatens råd. Advokaten var kopiadressat i mange av epostene, men ikke alle. Ankeutvalget uttalte at:

«Ved vurderingen av om korrespondansen er omfattet av bevisforbudsregelen, må det etter utvalgets syn legges stor vekt på at det forelå et nært interessefellesskap mellom [de to skipsmeglerforetakene]. Reelt sett representerte advokaten dem begge, noe som særlig kommer til uttrykk i den interne kostnadsfordelingen mellom dem. Hvordan advokatoppdraget formelt sett var organisert, er ikke avgjørende.»⁶⁶

På denne bakgrunn kom ankeutvalget til opplysninger som fremkommer av korrespondanse hvor advokaten er kopiadressat, anses betrodd advokaten og var omfattet av bevisforbudet i § 22-5.⁶⁷ Korrespondanse hvor advokaten ikke stod som kopimottaker, var omfattet av bevisforbudet såfremt den var «direkte knyttet til advokatoppdraget». Dermed pliktet ikke skipsmeglerforetaket som var part i saken å etterkomme motpartens begjæring om bevis tilgang.

Avgjørelsen gjaldt begjæring om bevis tilgang rettet mot klienten som part i saken, i et tilfelle hvor klienten hadde meddelt advokatens råd og vurderinger til tredjeperson. Selv om

---

⁶⁶ Rt-2013-1336 (U) avsnitt 28.

⁶⁷ Rt-2013-1336 (U) avsnitt 29.

ankeutvalget primært synes å vurdere hvorvidt e-postene er «*betrodd*» advokaten, følger det implisitt av resultatet at klienten ikke tapte sin taushetsrett ved å videreformidle de taushetsbelagte opplysningene til en tredjeperson (her et foretak). Forutsetningen var at det forelå et «*nært interessefellesskap*» mellom klienten og tredjeperson, slik at advokaten «*reelt sett*» representerte dem begge.

Spørsmålet ble også adressert i HR-2019-2262 (Gyldenløves Gate). I en eiendomstvist mellom to kjøpere av eierseksjoner og selgeren, hadde selgeren begjært bevisstilgang til avtaler inngått mellom de to kjøperne og eierne av to naboeiendommer. Avtalenes formål var å regulere gjennomføringen og virkningen av rettssaken mellom de to kjøperne og naboene som ikke var part i saken. Ankeutvalget kom til at avtalene var omfattet av taushetsretten, og uttalte i den forbindelse at:

«Slik ankeutvalget forstår det, innebærer avtalene at det er etablert et samarbeidsforhold mellom avtalepartene. I den situasjonen som da foreligger, er det ikke unaturlig at de som er parter i rettssaken, gir sine avtaleparter informasjon om vurderinger som er gitt av partenes advokater i forbindelse med den pågående rettssaken.

Slike vurderinger vil i utgangspunktet være omfattet av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 første ledd. Utvalget kan ikke se at dette endres ved at vurderingene er tatt inn i avtalene med [de to naboene] og på den måten formidlet til dem. Det følger av Rt-2013-1719 avsnitt 40, med videre henvisning til Rt-2013-1336 [Panamax], at «betroelser» som nevnt i § 22-5 også omfatter informasjon som er kommet til tredjemanns kunnskap fra klienten som følge av klientens bevisste og frivillige valg.»⁶⁸

Uttalelsen om at § 22-5 også omfatter informasjon som er kommet til tredjepersons kunnskap fra klientens bevisste og frivillige valg er generell, og tyder på at klienten har sin taushetsrett i behold uavhengig av hvem opplysningene er delt med og hvorfor. Uttalelsen må imidlertid leses på bakgrunn av premisset om at det var «*etablert et samarbeidsforhold*» mellom klienten A og naboene som tredjepersoner. Avgjørelsen går likevel lenger enn Rt-2013-1336 (Panamax), ved at det ikke kreves et nært interessefellesskap eller at advokaten reelt sett representerer også tredjeperson.

---

⁶⁸ HR-2019-2262-U avsnitt 12-13.

Klienten ble dermed ikke ansett for å ha oppgitt sitt krav på fortrolighet i noen av avgjørelsene. Avgjørelsene må likevel ses i lys av at begge sakene omhandlet tilfeller hvor klienten og de aktuelle tredjepersoner hadde en felles interesse i det omtvistede rettsforhold og sakens utfall. Når forholdet mellom klienten og tredjeperson er av en slik karakter har klienten en saklig grunn for å fremlegge advokatens råd og vurderinger til den aktuelle tredjeperson. Dette gjør det mindre nærliggende å trekke slutning om at klienten ved å videreformidle opplysningene har oppgitt sitt krav om fortrolighet. Dette kommer tydelig frem i HR-2019-2262 (Gyldenløves Gate), hvor ankeutvalget vektlegger at det i et etablert samarbeidsforhold «*ikke er unaturlig*» at klienten, som er part i saken, gir tredjepersoner informasjon om de vurderinger som er gitt av advokaten.

Også utenfor tilfeller hvor det foreligger et samarbeidsforhold eller interessefellesskap mellom klient og tredjeperson, kan forholdet mellom dem være av en slik karakter at det foreligger en saklig grunn for å dele taushetsbelagte opplysninger. Eksempelvis er det naturlig dersom det foreligger et personlig eller økonomisk fellesskap, slik som ved ekteskap eller forholdet mellom mor- og datterselskap. Et annet tilfelle er der tredjeperson bistår klienten med rådgivning i anledning tvisten. Dersom klienten har behov for andre rådgivere enn advokaten, som revisorer, ingeniører eller privatetterforskere, vil disse ofte måtte gis inngående kjennskap til saken og de rettslige spørsmål som er reist. Så lenge klienten har en saklig grunn for å meddele advokatens råd og vurderinger til rådgiverne, kan ikke klienten anses for å ha oppgitt fortroligheten for opplysningene, og bevisforbudet må fortsatt gjelde.⁶⁹ Motsetningsvis er det mer nærliggende å anse klienten for å ha oppgitt sitt krav på fortrolighet der klienten har videreformidlet opplysninger uten at dette er saklig begrunnet, eller desto større kretsen av tredjepersoner som har fått meddelt opplysningene er.

Et særtilfelle er der klienten har videreformidlet taushetsbelagte opplysninger til tredjeperson ved en feil. Det foreligger ingen saklig grunn for at klienten videreformidler opplysningene. Når videreformidlingen ikke beror på et bevisst valg fra klientens side, kan vedkommende likevel vanskelig sies å ha gitt avkall på kravet om fortrolighet. Er opplysningene videreformidlet til motparten ved en feil kan resultatet likevel bli at motparten tillates å føre beviset, men da ikke på bakgrunn av en fortrolighetsvurdering, jf. nedenfor i punkt 4.3.2.

---

⁶⁹ Johnsen og Keiserud (2016) s. 504-505.

Det kan vanskelig oppstilles noen spesifikk grense for når klienten må anses for å ha oppgitt fortroligheten. Det må bero på en konkret vurdering.⁷⁰ I lys av at det er tale om opplysninger som i utgangspunktet omfattes av taushetsretten på bakgrunn av fortrolighetshensyn bør terskelen være høy. Basert på den praksis som er gjengitt ovenfor og fortrolighetsbetraktninger, bør et sentralt moment være hvorvidt det fremstår som saklig begrunnet at klienten videreformidlet opplysningene. Ved saklighetsvurderingen inngår formålet med å dele opplysningene, hvilke tredjepersoner det gjelder og om tredjeperson enten skulle bistå i anledning tvisten eller hadde annen interesse i sakens utfall. Et annet moment bør være størrelsen på kretsen av personer som opplysningen er meddelt til.

3.3 Opplysninger som er innhentet eller utarbeidet av tredjepersoner

3.3.1 Kan det oppstilles et utgangspunkt om taushetsrett?

Problemstillingen er om opplysninger som er innhentet eller utarbeidet av tredjepersoner er omfattet av klientens taushetsrett. Situasjonen er at tredjeperson har utført et oppdrag for advokaten, eksempelvis ved at tredjeperson har innhentet opplysninger fra andre involverte i tvisten eller utarbeidet en rapport til bruk i advokatoppdraget. Hvorvidt tredjepersonen omfattes av bevisforbudet omtales i punkt 4.4.

Der *advokaten* har fått opplysningen angående saken fra tredjepersoner og senere meddelt opplysningen til klienten, det tale om opplysninger klienten har fått utelukkende fra sin advokat. I tråd med det som er sagt ovenfor i punkt 3.1 er utgangspunktet at opplysningen er omfattet av klientens taushetsrett. Utgangspunktet må likevel leses med reservasjonen om at tredjepersonen må være omfattet av bevisforbudet, jf. neste punkt 3.3.2.

Der *klienten* har fått opplysningen direkte fra tredjeperson, har klienten derimot ikke kommet til kunnskap om opplysningene gjennom sin kommunikasjon med advokaten. Opplysningene er faktiske forhold klienten kjenner til, og som i utgangspunktet omfattes av klientens bevisføringsplikt selv om opplysningene også er formidlet til advokaten. Det forhold at klienten besitter de aktuelle opplysningene, kan likevel ha mer eller mindre tilknytning til

---

⁷⁰ Johnsen og Keiserud (2016) s. 505.

advokatens utførelse av oppdraget for klienten. Spørsmålet blir om klientens taushetsrett kan utvides til også å omfatte opplysninger klienten har innhentet direkte fra tredjeperson.

Høyesterett behandlet i Rt-2012-1601 (Transocean) spørsmål om opplysninger en siktet hadde innhentet fra tredjepersoner etter oppdrag fra sin forsvarer var omfattet av bevisforbudet i straffeprosessloven § 119, og dermed unntatt beslag etter § 204. Flertallet (4-1) uttalte at:

«Materiale som [siktet] har innhentet etter oppdrag fra sin forsvarer, og som er ment for forsvareren, er omfattet av beslagsforbudet i § 204 første ledd, jf. § 119 første ledd. Som jeg har nevnt, vil det avgjørende være om materialet er innhentet som ledd i utøvelsen av [advokatens] forsvareropdrag. Er det tilfelle, gjelder beslagsforbudet uavhengig av om [siktete] har innhentet opplysninger fra advokater i Ernst & Young, fra andre eksperter i firmaet eller fra medsiktete B.»⁷¹

Høyesterett konkluderer med at klienten har taushetsrett om opplysninger vedkommende har innhentet fra tredjepersoner som ledd i advokatens utførelse av oppdrag for klienten.

Imidlertid gjaldt avgjørelsen ikke direkte klientens taushetsrett, med gyldigheten av et beslag gjort på advokatens kontor. Siktete i straffesaker har heller ingen bevisføringsplikt. Det må derfor vurderes om kjennelsen kan gi veiledning for klientens taushetsrett i sivile saker.

Høyesterett har i flere avgjørelser lagt til grunn at bevisforbudene i tvisteloven § 22-5 og straffeprosessloven § 119 har samme innhold.⁷² Høyesterett synes å ha forutsatt dette også i Transocean-kjennelsen, hvor det legges til grunn at bevisforbudene tilsvarende hverandre.⁷³

Videre forankret ikke Høyesterett resultatet i rettskilder som er særegne for straffeprosessen, men derimot rettskilder som også gjelder for tvisteloven § 22-5. For det første bygde Høyesterett på Rt-1999-1066 (Journal), som gjaldt tvistemålsloven og fastsetter at dersom en opplysning er omfattet av et bevisforbud, gjelder bevisforbudet uansett hvem som besitter opplysningen.⁷⁴ For det andre ble resultatet basert på rettssetningen fra Rt-2006-1071 (Privatetterforsker), hvor Høyesterett uttalte at bevisforbudet for medhjelpere etter straffeprosessloven § 119 annet ledd omfatter det «som er ment å være tilgjengelig for

---

⁷¹ Rt-2012-1601 (A) avsnitt 27.

⁷² Se punkt 1.3 ovenfor.

⁷³ Rt-2012-1601 (A) avsnitt 20

⁷⁴ Rt-2012-1601 (A) avsnitt 20-21.

*prinsipalen som ledd i dennes oppdrag for klienten.»*⁷⁵ Denne rettssetningen er lagt til grunn også for medhjelpertillegget i tvisteloven § 22-5 første ledd annet punktum.

På bakgrunn av premissene i Rt-2012-1601 (Transocean) er det derfor nærliggende å trekke slutning om at rettsstilstanden må være tilsvarende etter tvisteloven § 22-5 første ledd første punktum.⁷⁶ Tilsvarende er lagt til grunn at Skoghøy, som under henvisning til Transocean-kjennelsen skriver at opplysninger klienten innhenter til utførelsen av advokatoppdraget etter oppdrag fra advokaten, er beskyttet av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 første ledd første punktum.⁷⁷

Når opplysningene i utgangspunktet omfattes av taushetsretten dersom de innhentes av advokaten, burde det ikke stille seg annerledes dersom advokaten i stedet benytter klienten for å kartlegge fakta til bruk i advokatoppdraget. Det er antageligvis relativt vanlig at advokaten ber klienten gjøre undersøkelser av faktisk karakter. Det er ofte klienten som kjenner de faktiske forholdene best og dermed har de beste forutsetningene for informasjonsinnhenting. Det kan også ha en økonomisk begrunnelse at klienten selv gjør en del av arbeidet i forbindelse med advokatens oppdrag. Dersom det tillegges avgjørende vekt om det er klienten eller advokaten som faktisk utførte undersøkelsene, kan det medføre forskjellsbehandling mellom klienter som har råd til at advokaten gjør alt arbeidet og klienter som ikke har det. Det er vanskelig å se noen fornuftig grunn til å skille mellom opplysninger innhentet av advokaten og opplysninger innhentet av klienten etter oppfordring fra advokaten. Når advokaten har bedt klienten innhente opplysninger, besitter klienten opplysningene som en direkte følge av advokatoppdraget.

På den annen side kan det åpne for misbruk av bevisforbudet dersom alle opplysninger klienten har innhentet av faktisk karakter i anledning tvisten skal omfattes av klientens taushetsrett. Klienten vil i realiteten kunne konstruere sine egne bevisforbud ved å velge å fremlegge innhentede opplysninger som er til gunst for sin sak, og benytte seg av taushetsretten for opplysninger som er til ugunst. Av hensyn til sakens opplysning må det dermed oppstilles visse begrensninger i taushetsretten for opplysninger som er innhentet av

---

⁷⁵ Rt-2012-1601 (A) avsnitt 24.

⁷⁶ Motsatt i LB-2018-11765.

⁷⁷ Skoghøy (2013) s. 173.

tredjepersoner. Hensynet til sakens opplysning gjør seg for øvrig gjeldende i samme styrke uavhengig av om det er advokaten eller klienten som har innhentet opplysningene.

I Rt-2012-1601 (Transocean) understreket flertallet at bevisforbudet bare omfattet opplysninger som var «*ment å bli overgitt til [advokaten] i egenskap av forsvarer for [klienten]. Hvis [klienten] på eget initiativ har innhentet opplysninger for selv å vurdere hva som skal bringes videre til forsvareren,*» faller det utenfor bevisforbudet i straffeprosessloven § 119.⁷⁸ Opplysninger klienten innhenter på eget initiativ faller dermed utenfor taushetsretten. Det samme gjør opplysninger klienten besitter uavhengig av advokatoppdraget. Eksempelvis vil klienten ikke ha taushetsrett om opplysninger vedkommende er kjent med fra før, men som han etter oppdrag fra advokaten innhenter skriftlig dokumentasjon på. I tillegg må den tredjeperson opplysningene innhentes fra også være omfattet av bevisforbudet for at klienten skal ha taushetsrett om opplysningene, jf. punkt 3.3.2 nedenfor. Disse begrensningene må anses tilstrekkelig til å ivareta sakens opplysning opp mot behovet for å beskytte fortrolighetshensynet.

3.3.2 Tilfeller hvor tredjeperson ikke omfattes av bevisforbudet

Spørsmålet er i det videre om det kan oppstilles en begrensning for klientens taushetsrett der opplysningene er innhentet fra tredjeperson, og tredjepersonen ikke selv omfattes av bevisforbudet. En eventuell begrensning vil gjelde uavhengig av om det er advokaten eller klienten som har mottatt opplysningene fra tredjeperson.

En slik begrensning er aktuell på bakgrunn av ankeutvalgets resultat i Rt-2009-1557 (Takstmann). Spørsmålet var om en sakkyndig rapport utarbeidet av en takstmann var omfattet av bevisforbudet i § 22-5. Sakkyndigrapporten var innhentet av advokaten i forbindelse med en tidligere tvist klienten hadde hatt, og var på tidspunktet for avgjørelsen i klientens besittelse. Rapporten ble krevd fremlagt i en boligvist mellom to parter, hvor klienten ble innkalt som vitne. Ankeutvalget uttalte at:

«Bestemmelsen kommer til anvendelse der det er tale om vitneforklaring fra en advokat eller krav om fremleggelse av dokumenter mv. som er betrodd vedkommende. [Advokaten] kunne således ikke forklare seg om angjeldende rapport eller fremlegge

---

⁷⁸ Rt-2012-1601 (A) avsnitt 28.

denne. Hans klients plikt til å forklare seg eller fremlegge bevismateriale er imidlertid regulert av andre bestemmelser.»⁷⁹

Ankeutvalget la altså til grunn at takstrappporten er omfattet av bevisforbudet for advokatens vedkommende, men at § 22-5 generelt *ikke regulerer* klientens plikt til bevisføring.

Ankeutvalget kom under henvisning til den generelle bevisføringsplikten til at klienten pliktet å fremlegge rapporten.

Takstrappporten var innhentet av advokaten på vegne av sin klient og i forbindelse med et konkret prosessoppdrag. Klienten hadde fått besittelse av rapporten utelukkende gjennom sin kommunikasjon med advokaten. Utgangspunktet i henhold punkt 3.1 er da at takstrappporten er underlagt klientens taushetsrett. Begrunnelsen til ankeutvalget var dermed lite treffende. Dette fordrer en nærmere vurdering av om resultatet kan begrunnes på andre måter, og slik likevel sies å harmonere med den rettspraksis som fastsetter utgangspunktet om klientens taushetsrett.

Skoghøy omtaler Takstmannkjennelsen i relasjon til hva som omfattes av betroelsesvilkåret. Han skriver at:

«Bevisforbudet i § 22-5 første, jf. tredje ledd omfatter således som utgangspunkt også dokumenter som en advokat innhenter fra en tredjeperson som har forklaringsplikt. I tilfeller hvor den tredjeperson som dokumentet blir innhentet fra, har forklaringsplikt, vil imidlertid parten ha plikt til både å forklare seg om og å gi tilgang til rapporten.»⁸⁰

Skoghøy synes dermed å legge til grunn at det avgjørende er hvorvidt den tredjeperson opplysningene er innhentet fra, omfattes av bevisforbudet.⁸¹

Dersom klientens taushetsrett innskrenkes til ikke å omfatte opplysninger innhentet fra tredjeperson med bevisføringsplikt, vil grensen for klientens taushetsrett være den samme uavhengig av om opplysningene innhentes av klienten eller advokaten. En slik avgrensning fremstår som hensiktsmessig. Klienten vil da ikke kunne omgå sin bevisføringsplikt ved at advokaten innhenter opplysninger fra tredjepersoner i stedet for at klienten selv engasjerer

---

⁷⁹ Rt-2009-1557 (U) avsnitt 19.

⁸⁰ Skoghøy (2017) s. 778.

⁸¹ Synspunktet har en viss støtte i NOU 2015:3 s. 224, uten at Advokatlovutvalget har drøftet spørsmålet nærmere.

tredjeperson. Det avgjørende bør være om tredjeperson omfattes av bevisforbudet, uavhengig av om vedkommende har valgt å videreformidle opplysningene til advokaten eller klienten.

Det er vanskelig å se noen grunner for at klienten skal ha taushetsrett om opplysninger som den tredjeperson som opplysningene er innhentet fra har bevisføringsplikt om. Grensen for klientens taushetsrett når tredjeperson innhenter eller utarbeider opplysninger, må dermed trekkes i tråd med bevisforbudets rekkevidde for tredjeperson som innhenter eller utarbeider, se punkt 4.4 nedenfor.

Konklusjonen er at klientens taushetsrett ikke omfatter opplysninger som er innhentet av tredjeperson i tilfeller hvor den aktuelle tredjeperson ikke selv omfattes av bevisforbudet.

4 Bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner

4.1 Kan det oppstilles et utgangspunkt om rekkevidden for tredjepersoner?

Problemstillingen i punkt 4 er hvorvidt bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 kommer til anvendelse for *tredjeperson*, når tredjeperson besitter opplysninger som er omfattet av bevisforbudet for advokaten.

Vurderingen forutsetter at tredjepersonen ikke er omfattet av lovens øvrige bevisbegrensningsregler. Vurderingen forutsetter også at tredjeperson ikke faller inn under noen av yrkesgruppene som er omfattet av tvisteloven § 22-5, eller er å anse som deres medhjelper.

Ordlyden i § 22-5 omfatter ikke personer som faller utenfor de opplistede yrkesgrupper og deres medhjelpere. Forarbeidene er uklare med henhold til bevisforbudets rekkevidde for tredjeperson.⁸² Opprinnelig hadde § 22-5 en mer generell formulering, hvor bevisforbudet omfatter alle opplysninger som er betrodd advokater.⁸³ Det ble i forarbeidene konstatert at bevisforbudet skulle gjelde alle opplysninger som er betrodd yrkesutøveren, slik at det var *«uten betydning hvem som har disse opplysningene, eller på hvilken måte de framkommer.»*⁸⁴ Formuleringen ble endret til dagens ordlyd i forbindelse med lovens ikrafttrede i 2007.⁸⁵ Bakgrunnen for endringen var at bestemmelsen ikke skulle stenge for at opplysninger som helsepersonell har gitt til sosial- og barnevernstjenesten blir fremlagt for retten.⁸⁶ Lovendringen var imidlertid ikke nødvendig for å løse dette problemet.⁸⁷ I endringslovens forarbeider uttales det at *«[f]orbudet gjelder ikke å ta imot bevis fra andre som er gjort kjent med det som er betrodd [...]»*⁸⁸ Uttalelsen synes å stenge for at bevisforbudet kan gis rekkevidde for tredjepersoner, men det er i forarbeidene ikke drøftet hva som kan bli

---

⁸² Se Schei m.fl. (2013) s. 851-852 for en grundig gjennomgang av lovendringen og de tilhørende forarbeidene.

⁸³ Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) s. 547.

⁸⁴ Ibid., s. 458.

⁸⁵ Lov 26. januar 2007 nr. 3 om endringer i tvisteloven (endringer i straffeprosessloven og andre lover).

⁸⁶ Ot.prp. nr. 74 (2005-2006) s. 36-37, jf. s. 60

⁸⁷ Nærmere i Schei m.fl. (2013) s. 851 og Skoghøy (2017) s. 774.

⁸⁸ Ot.prp. nr. 74 (2005-2006) s. 60.

konsekvensen av lovendringen for andre typetilfeller enn barnevernet. Samtidig uttales det at bestemmelsen viderefører rettstilstanden etter tvistemålsloven § 205.⁸⁹

Bestemmelsen er tilsvarende formulert som bevisforbudet i tvistemålsloven § 205. Til tross for ordlyden konstaterte Høyesterett Rt-1999-1066 (Journal), som er nærmere redegjort for ovenfor i punkt 3.1, at opplysninger som omfattes av bevisforbudet for advokaten må «*nektes fremlagt uten hensyn til hvem som besitter dokumentet*» etter tvistemålsloven § 205.

Rettssetningen er lagt til grunn i senere praksis om bevisforbudets rekkevidde for den som har krav på hemmelighold etter bestemmelsen.⁹⁰ Begrunnelsen for resultatet generell, og etter formuleringen gjelder bevisforbudet også for tredjepersoner som besitter taushetsbelagte opplysninger. Bevisforbudets rekkevidde for tredjeperson var likevel ikke tema i Rt-1999-1066 (Journal) eller de etterfølgende avgjørelsene.

I avgjørelsene begrunnes resultatet i formålet med bestemmelsene. Bevisforbudsreglene skal ikke beskytte den som besitter beviset, men derimot sikre at nærmere bestemte opplysninger ikke kommer ut. Dette taler det for at bevisforbudet må få anvendelse også der tredjeperson besitter opplysningene. På den annen side skal bevisforbudet for advokater primært verne fortroligheten mellom klient og advokat. Fortrolighetshensyn gjør seg ikke gjeldende i alle tilfeller der tredjeperson besitter opplysninger som er betrodd advokaten. Eksempelvis kan fortrolighetshensyn begrunne bevisforbud der tredjeperson besitter opplysninger som er videresendt fra advokaten ved en feil. Fortrolighetshensyn kan derimot vanskelig begrunne bevisforbud for tredjeperson der tredjeperson har en form for tilknytning til tvisten, og av den grunn sitter på opplysninger som ikke stammer fra advokaten eller klienten.

Spørsmålet om bevisforbudet også omfatter tredjepersoner har vært behandlet i rettspraksis. Eksempelvis ble resultatet i Rt-2000-1139 (Telefaks) at et dokument advokaten hadde sendt til motparten ved en feil, ikke kunne føres av motparten. Motsetningsvis ble resultatet i Rt-2009-1526 (Forsoningssamtale) at tredjeperson kunne føre lydopptak av samtale han hadde hatt med en tiltalt, med en prest til stede. Ankeutvalget konstaterte at prestens taushetsplikt ikke «*smitter*» over på samtalepartneren.⁹¹ Selv om begge avgjørelsene gjaldt tredjepersons

---

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Bl.a. Rt-1999-1248 (U) og Rt-2004-1668 (A) avsnitt 31-32.

⁹¹ Rt-2009-1526 (A) avsnitt 26.

adgang til å føre bevis om opplysninger som var omfattet av bevisforbudet for yrkesutøveren, kom Høyesterett altså til motsatt resultat. Avgjørelsene omtales nærmere nedenfor.

I juridisk litteratur er spørsmålet om bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner behandlet med noe sprikende omfang og konklusjon. Skoghøy skriver at «*[i] den utstrekning det ikke er særlig hjemmel for annet, gjelder bevisforbudet i § 22-5 første ledd uavhengig av hvem som besitter opplysningene.*»⁹² Skoghøy synes dermed å legge generelt til grunn at bevisforbudet omfatter opplysninger i tredjepersons besittelse. Svalheim behandler spørsmålet utelukkende i relasjon til utlevering av dokumentbevis, og skriver at «*[h]vis dokumentet besittes av tredjemann, er hovedregelen at taushetsplikt verken er til hinder for utlevering eller beslag.*»⁹³ Schei m.fl. behandler utelukkende spørsmålet for tilfeller der opplysninger som er betrodd advokaten, senere er meddelt tredjepersoner.⁹⁴ Johnsen og Keiserud vurderer bare tilfellet at taushetsbelagte opplysninger videreformidlet til tredjepersoner av klienten.⁹⁵

Rettskildene er altså ikke entydige med henhold til bevisforbudets rekkevidde for tredjeperson.⁹⁶ Likevel uttaler Advokatlovutvalget følgende om bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner:

«I rettspraksis har det oppstått spørsmål om en person som noen med taushetsplikt har uttalt seg til, eller en person som har hånd om taushetsbelagt materiale, kan forklare seg om de for trolige opplysningene til retten. Å tillate dette vil imidlertid åpne for omgåelser av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 og straffeprosessloven § 119. Derfor omfattes også slike forklaringer av bevisforbudet, jf. Rt. 1999 s. 1066 [Journal].»⁹⁷

Uttalelsen er generell, og tyder på at bevisforbudet gjelder for tredjeperson i samme utstrekning som for advokaten. Som det vil fremgå i det følgende, kan bevisforbudet etter gjeldende rett ikke gis et så vidtrekkende omfang for tredjepersoner.

Den sprikende rettspraksis sett i sammenheng med at hensynet til å beskytte klientfortroligheten ikke gjør seg gjeldende i alle tilfeller hvor tredjeperson besitter taushetsbelagte opplysninger, gjør etter min mening at det vanskelig kan oppstilles et generelt

---

⁹² Skoghøy (2017) s. 758 og 774.

⁹³ Svalheim (1996) s. 186.

⁹⁴ Schei m.fl. (2013) s. 851.

⁹⁵ Johnsen og Keiserud (2016) s. 501-506.

⁹⁶ Jf. også NOU 2019:15 s. 69

⁹⁷ NOU 2015:3 s. 196-197.

utgangspunkt om bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner. Jeg har derfor valgt å dele fremstillingen inn i tre overordnede typetilfeller, som beror på måten tredjeperson har fått tilgang til opplysningene. Typetilfelle 1) er der tredjeperson besitter opplysningene uavhengig av den konkrete tvisten som klienten og advokaten er en del av. Typetilfelle 2) er der opplysningene er meddelt tredjeperson fra advokaten eller klienten. Typetilfelle 3) er der tredjeperson har innhentet eller utarbeidet opplysninger på vegne av advokaten eller klienten.

4.2 Opplysninger tredjepersoner besitter uavhengig av den konkrete tvisten

Problemstillingen er her om tvisteloven § 22-5 omfatter bevisføring fra tredjeperson om opplysninger som er omfattet av bevisforbudet for advokaten, men som tredjepersonen var i besittelse av enten før, eller uavhengig av, at klienten har oppsøkt advokat.

Tredjeperson ville altså vært i besittelse av opplysningene selv om tvisten ikke hadde oppstått. Eksempelvis kan det tenkes at tredjeperson har taksert en bolig i forbindelse med boligsalg og det senere oppstår en erstatningssak mellom boligkjøper og boligselger hvor takstrapporten er relevant. Andre eksempler er der tredjeperson er medkontrahent, ansatt eller har en annen form for relasjon med klienten som gjør at vedkommende, uavhengig av advokatoppdraget, sitter på opplysninger som klienten senere har betrodd sin advokat.

Klientens taushetsrett omfatter ikke opplysninger som eksisterer uavhengig av advokatoppdraget, jf. punkt 3.1 ovenfor. Det er vanskelig å se grunner for at noe annet skal gjelde for tredjeperson. Hensynet til å beskytte klientfortroligheten gjør seg ikke gjeldende når tredjepersons besittelse av de aktuelle opplysningene ikke har tilknytning til at klienten har oppsøkt profesjonell rettshjelp. I slike situasjoner må dermed hensynet til sakens opplysning og materielt riktig resultat få gjennomslag, slik at man faller tilbake på utgangspunktet om bevisføringsplikt etter § 21-5.

Konklusjonen er at bevisforbudet i § 22-5 ikke kan gis rekkevidde for tredjeperson som besitter opplysninger uavhengig av advokatoppdraget.

4.3 Opplysninger som er videreformidlet til tredjepersoner

4.3.1 Problemformulering og utgangspunkt

Spørsmålet under dette punktet er om tvisteloven § 22-5 omfatter bevisføring fra tredjeperson om opplysninger som er videreformidlet til vedkommende fra advokaten eller klienten.

Situasjonen er at tredjeperson har vært til stede under den fortrolige kommunikasjonen mellom advokat og klient eller at advokaten eller klienten har valgt å gi taushetsbelagte opplysninger videre til tredjeperson. Det kan eksempelvis være fordi tredjeperson har behov for opplysningene i forbindelse med et oppdrag for advokaten, eller det kan foreligge et interessefellesskap mellom flere parter tilknyttet saken som gjør det naturlig å dele opplysninger. Opplysningene kan også være meddelt tredjeperson uten saklig grunn eller ved en feil.

Høyesterett har i flere saker behandlet bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner som har fått hånd om taushetsbelagte opplysninger. Kjennelsen Rt-1993-662 (Storebrand) gjaldt gyldigheten av en oppsigelse, hvor den ene parten ønsket å fremlegge en legeerklæring angående en person (A) som ikke var part i saken. Det fremgår ikke av kjennelsen hvordan partene var kommet i besittelse av legeerklæringen. Det forelå ikke samtykke fra pasienten og motparten motsatte seg fremleggelsen. Høyesterett sluttet seg til lagmannsretten uttalelse om at:

«Det følger av tvistemålsloven § 205 at retten ikke kan ta imot professor Nesbakkens vitneforklaring om de forhold erklæringen omhandler, uten at A har gitt sitt samtykke. Retten kan da heller ikke ta imot professor Nesbakkens skriftlige erklæring uten at A's samtykke foreligger. Tvistemålsloven har riktig nok ingen uttrykkelig lovbestemmelse om dette, men resultatet følger av de hensyn som ligger bak tvistemålsloven § 205 og ut fra sammenhengen i rettssystemet. [...] Lagmannsretten tilføyer at det er uten betydning at erklæringen gjelder personen A og ikke det rettssubjekt som er part i saken, [...]»⁹⁸

Kjæremålsutvalget kom altså til at bevisforbudet fikk anvendelse for den tredjeperson opplysningene var meddelt til.

---

⁹⁸ Rt-1993-662 (U).

Standpunktet er lagt til grunn også for advokatkorrespondanse. I HR-2018-1691 (Zachariasbryggen) kom Høyesteretts ankeutvalg til at tvisteloven § 22-5 var til hinder for at den ene parten (A) førte e-postkorrespondanse mellom motparten (B) og dennes advokatforbindelse som bevis. E-postkorrespondansen hadde tilkommet en av styremedlemmene hos B, som etter å ha trådt ut av selskapets styre frivillig hadde videreformidlet disse til A. Ankeutvalget viste til rettssetningen fra Rt-1999-1066 (Journal), og konstaterte at:

«Det er etter dette uten betydning for lovanvendelsen at [tidligere styreleder] ikke har lovbestemt taushetsplikt som mottaker av opplysningene, og frivillig har gitt dokumentene til representanter for [A]. Korrespondansen er etter sin karakter omfattet av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5.»⁹⁹

Motparten, som må anses som tredjeperson i relasjon til den annen part og hans advokat, ble ikke tillatt å fremlegge opplysningene som var mottatt fra A.

Det følger av avgjørelsene at bevisforbudet i tvisteloven § 22-5 som utgangspunkt også omfatter opplysninger som er betrodd advokaten, og som deretter er kommet i tredjepersons besittelse. Utgangspunktet er i tråd med begrunnelsen bak bevisforbudet. Klienten vil i mange tilfeller ha et like stort behov for fortrolighet uavhengig av om tredjeperson også besitter opplysningene. Dette gjelder særlig i tilfeller hvor det ikke beror på klienten at opplysningene er videreformidlet eller hvor det foreligger en saklig grunn for å videreformidle opplysningene. En rettstilstand hvor det i stedet for bevisføring fra advokat eller klient kunne kreves bevisføring fra tredjeperson, ville åpnet for omgåelse av bevisforbudet.

Et unntak må likevel gjøres der tredjeperson har fått opplysningene meddelt fra klienten, og klienten ved å videreformidle opplysningen anses for å ha tapt sitt krav på fortrolighet som beskrevet ovenfor i punkt 3.2. Hensynet bak bevisforbudet gjør seg ikke gjeldende når klienten har oppgitt fortrolighetsvernet. Det synes å være liten grunn til å gi bevisforbudet rekkevidde for opplysninger tredjeperson besitter, og som klienten uansett har bevisføringsplikt om. Dersom klienten har tapt sitt krav på beskyttelse kan dermed ikke bevisforbudet være til hinder for at tredjeperson fører bevis om opplysningene.¹⁰⁰

---

⁹⁹ HR-2018-1691-U avsnitt 21.

¹⁰⁰ Svalheim (1996) s. 187-188.

4.3.2 Opplysninger som er meddelt motparten ved en feil

Som vist ovenfor i punkt 3.2 har klienten antageligvis, etter en fortrolighetsvurdering, taushetsretten i behold også der opplysningene er videreformidlet til motparten ved en feil. Spørsmålet er her om bevisforbudet også omfatter bevisføring fra motparten om opplysninger som er mottatt fra advokaten eller klienten.

I slike tilfeller vil det oftest være advokaten eller klienten som har videreformidlet opplysningene. Jeg vurderer først om motparten har bevisføringsrett der advokaten har videreformidlet opplysningene.

Spørsmålet ble behandlet i Rt-2000-1139 (Telefaks). Kjennelsen gjaldt en sak hvor den ene partens advokat ved en feil hadde videresendt til motparten en telefaks han hadde mottatt fra klienten. Kjæremålsutvalget viste til at dokumentet var omfattet av bevisforbudet for advokaten. Kjæremålsutvalget uttalte deretter at:

«Lovgrunnen for det forbud som er satt i tvistemålsloven § 205 første ledd mot at retten uten samtykke av den som har krav på hemmelighold, mottar forklaring blant annet fra en advokat om noe som er betrodd ham, tilsier etter utvalgets mening at heller ikke et betrodd dokument som er nådd tredjemann ved en feil fra advokatens side, bør kunne fremlegges for retten.»

Motparten ble dermed ikke tillatt å føre telefaksen som bevis. Resultatet i Telefakssaken har gode grunner for seg. Når det beror på en feil fra advokatens side at motparten besitter opplysningene, trekker fortrolighetshensyn i retning av at bevisforbudet skal omfatte motparten. Klienten har like stort behov for vern der advokaten har gjort en feil. Rimelighetsbetraktninger trekker i samme retning, da det fremstår som lite rimelig å laste klienten for advokatens brudd på taushetsplikten. I tillegg vil slike feilsendte opplysninger kunne utgjøre en tilfeldig fordel for motparten om det kan føres som bevis. Løsningen i Telefakssaken har også støtte i juridisk teori.¹⁰¹

---

¹⁰¹ Skoghøy (2017) s. 850, Schei m.fl. (2013) s. 852, Svalheim (1996) s. 187-188 og Johnsen og Keiserud (2016) s. 501.

Bevisforbudet omfatter dermed bevisføring fra motparten i tilfeller hvor motparten ved en feil har mottatt taushetsbelagte opplysninger fra advokaten. Motparten kan ikke føre opplysningen som bevis med mindre klienten samtykker.

Spørsmålet er så om bevisforbudet omfatter bevisføring fra motparten om opplysninger mottatt fra klienten.

Bevisforbudet skal i første rekke ivareta klientens interesse og det er klienten som har rådighet over opplysningene etter samtykkebestemmelsen i § 22-5 tredje ledd. Dette tilsier at når det er klienten selv som er grunnen til at motparten besitter opplysningene, må motparten tillates å føre opplysningen som bevis. Hensynet til å verne tillitsforholdet mellom advokat og klient gjør seg heller ikke gjeldende i samme grad når det skyldes klientens manglende forsiktighet at opplysningene er kommet på avveie. Det fremstår som både naturlig og rimelig at klienten må bære risikoen for sine egne feil slik at opplysningen anses for lovlig frigitt, i motsetning til når advokaten frigir opplysningene i strid med sin taushetsplikt. Ved et senere tilbakekall av samtykke kan de opplysninger som allerede er frigitt fortsatt føres som bevis.¹⁰² At motparten har bevisføringsrett om opplysninger som er feilsendt fra klienten, er også lagt til grunn i juridisk teori.¹⁰³

I forslaget til ny advokatlov legger Advokatlovutvalget til grunn at opplysninger klienten gir til motpartens advokat, skal være omfattet av bevisforbudet for motpartens advokat. Likevel skal motparten kunne samtykke til at opplysningene legges frem, uten at klienten kan motsette seg det.¹⁰⁴ Advokatlovutvalgets løsning har gode grunner for seg. Ved at opplysningene anses som omfattet av bevisforbudet for motpartens advokat, forhindrer man at motparten risikerer bevisføringsplikt om de opplysningene som er mottatt ved en feil. Samtidig er det i tråd med de fortrolighetsbetraktninger som er gjengitt ovenfor.

Bevisforbudet omfatter dermed bevisføring fra motparten om taushetsbelagte opplysninger som er videreformidlet fra klienten ved en feil, likevel slik at det er motparten som kan samtykke til å oppheve bevisforbudet for slike opplysninger etter § 22-5 første ledd, jf. tredje ledd.

---

¹⁰² Se punkt 2.2.2 ovenfor

¹⁰³ Skoghøy (2017) s. 850, Svalheim (1996) s. 187-188 og Johnsen og Keiserud (2016) s. 501.

¹⁰⁴ NOU 2015:3 s. 221.

4.3.3 En ytterligere begrensning i Rt-2009-1526 Forsoningssamtale?

Bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner ble behandlet i Rt-2009-1526

(Forsoningssamtale). Både domspremissene og resultatet nødvendiggjør en redegjørelse.

Saken gjaldt anke over lagmannsretten saksbehandling i en sak om to forsøk på overlagt drap. Et av spørsmålene var om det var en saksbehandlingsfeil at lydopptak fra en forsoningssamtale mellom tiltalte (B) og en annen innsatt i fengselet (I), med en fengselsprest til stede, ble avspilt i lagmannsretten. Avgjørende var om lydopptaket var omfattet av bevisforbudet i straffeprosessloven § 119. Samtalen foregikk i det vesentlige mellom B og I, men det var presten som hadde tatt initiativ til samtalen og det var en klar forutsetning for samtalen at denne skulle være konfidensiell. I hadde tatt opp samtalen på bånd uten at B eller presten var klar over det. Høyesterett behandlet saken i avdeling, og uttalte at:

«Hvis samtalene i dette tilfellet hadde funnet sted bare mellom presten og B, er jeg enig i at presten ville hatt forbud mot å forklare seg om innholdet i samtalene.

Tilsvarende ville det ikke vært adgang til å avspille opptak av samtalene.

*Straffeprosessloven § 119 pålegger imidlertid bare presten taushetsplikt. I har ikke taushetsplikt etter denne bestemmelsen. Partene er enig om at I var berettiget til å avgi vitneforklaring om samtalene. Når B betror seg til både presten og I, vil det med andre ord gjelde to forskjellige regler for deres rett til å videreformidle innholdet i betroelsene. **Jeg kan ikke se at prestens taushetsplikt etter § 119 «smitter» over på I.** Dermed er det heller ikke i strid med bestemmelsen at I legger frem lydopptak fra samtalen.»¹⁰⁵ (min utheving).*

Høyesterett kom dermed til at bevisforbudet ikke omfattet avspilling av lydopptaket som var fremlagt av samtalepartneren (I). Førstvoterende presiserer ikke uttrykkelig at bevisforbudet gjelder for presten selv om samtalen *ikke* fant sted mellom bare presten og B. Det følger likevel forutsetningsvis av Høyesteretts vurdering, særlig av uttalelsen om at taushetsplikten ikke «smitter» over på I. Det følger også av innholdet i betroelsesbegrepet i straffeprosessloven § 119, som i likhet med tvisteloven § 22-5 omfatter alle opplysninger yrkesutøveren får tilgang til som ledd i sin rolle som profesjonsutøver.

---

¹⁰⁵ Rt-2009-1526 (A) avsnitt 25-26.

Siden Høyesterett legger til grunn at bevisforbudet omfattet bevisføring fra presten, men ikke fra samtalepartneren, innebærer avgjørelsen at det gjelder to forskjellige regler for bevisforbudets rekkevidde for presten og samtalepartneren. Avgjørelsen synes dermed å være i strid med de avgjørelsene som konstaterer at bevisforbudet omfatter opplysninger som er meddelt tredjepersoner.¹⁰⁶

I juridisk teori er resultatet i Rt-2009-1526 (Forsoningssamtale) lagt til grunn. Schei m.fl. uttaler på bakgrunn av kjennelsen at bevisforbudet ikke «smitter over» på en tredjeperson som har deltatt i en samtale mellom yrkesutøveren og den som har krav på hemmelighold.¹⁰⁷ Skoghøy bruker Forsoningssamtalekjennelsen til å konstatere at opplysninger som fremkommer under forhandlinger med advokater til stede er underlagt bevisforbudet for advokatens vedkommende, men at forhandlingspartene derimot ikke har taushetsplikt om opplysningene gitt av de øvrige forhandlingsdeltakerne.¹⁰⁸ Forfatterne gir ingen nærmere begrunnelse for standpunktet.

Både kjennelsen og standpunktet i litteraturen fordrer en nærmere redegjørelse av *hvorfor* en samtalepartner eller forhandlingsdeltaker ikke skal anses som omfattes av bevisforbudet.

Som gjennomgangen ovenfor viser, er bevisforbudets rekkevidde for opplysninger meddelt tredjeperson begrunnet i at det er nødvendig å hindre omgåelse av bevisforbudet for å verne fortrolighetsforholdet mellom klient og advokat. Etter mitt syn er det derfor treffende å vurdere resultatet i Rt-2009-1526 (Forsoningssamtale) på bakgrunn av om parten (B) må anses for å ha oppgitt sitt krav på fortrolighet ved å meddele opplysningene til samtalepartneren, i tråd med de utgangspunkter som er oppstilt i punkt 4.3.1, jf. punkt 3.2.

Selv om opplysningene i Rt-2009-1526 (Forsoningssamtale) ble gitt under forutsetning om konfidensialitet, gjør ikke fortrolighetshensyn seg gjeldende i samme grad som ved rene betroelser gitt direkte til yrkesutøveren. Formålet om å kunne søke råd, hjelp eller behandling fra den aktuelle yrkesutøveren i fortrolighet havner i bakgrunnen når det er en tredjeperson til stede og samtalen i det vesentligste foregår med samtalepartneren. Formålet med en forsoningssamtale er i større grad å løse en pågående konflikt mellom samtalepartene.

---

¹⁰⁶ Tilsvarende lagt til grunn i NOU 2019:15 s. 68-69 og s. 134-135.

¹⁰⁷ Schei m.fl. (2013) s. 848.

¹⁰⁸ Skoghøy (2017) s. 779.

I Rt-2009-1526 (Forsoningssamtale) var opplysningene meddelt I, som var medlem av samme «rivaliserende gjeng» som vedkommende B var tiltalt for drapsforsøk på. Det var følgelig en klar interessemotsetning mellom B og I. En slik interessemotsetning er antageligvis typisk for forhandlingssituasjoner. Tilfellet kan sammenlignes med at en part i en sivil sak deler opplysninger med noen på motpartens side. Når det beror på parten selv at parten har mistet rådighet over opplysningene og disse har tilkommet motparten, kan parten vanskelig ha noen berettiget forventning om at tredjeperson skal være underlagt bevisforbud for de opplysningene som fremkommer under forhandlingene. Dermed kan hensynet til at bevisforbudet ikke skal omgås, vanskelig strekkes så langt at bevisforbudet omfatter opplysninger som fremkommer under forhandlingssituasjoner.

Samlet sett synes det nærliggende å konkludere med at tiltalte (B) i Rt-2009-1526 (Forsoningssamtale) oppga sitt fortrolighetsvern ved å dele opplysningene med samtalepartnern (I) til stede. For advokatvirksomhet kan dette overføres dithen at dersom klienten deler opplysninger i en *forhandlingssituasjon*, hvor vedkommende står i en interessemotsetning med de øvrige forhandlingsdeltakerne, må parten normalt anses for å ha oppgitt sitt krav på fortrolighet. Klienten kan ikke ved å medbringe advokaten til slike forhandlinger sørge for at alle opplysningene klienten gir, skal kunne unndras bevisføring i en eventuell senere sivil sak. Opplysningene som fremkommer under forhandlingene blir da ikke underlagt bevisforbudet for forhandlingsdeltakerne, og omfattes heller ikke av klientens taushetsrett.

Det bør imidlertid ikke legges til grunn at bevisforbudet uten videre ikke får anvendelse overfor tredjeperson der tredjeperson har vært tilstede i en *samtale* mellom klient og advokat, slik Schei m.fl. tar til orde for. Samtaler skiller seg fra forhandlinger ved at det i noen tilfeller kan fremstå som både naturlig og rimelig at tredjeperson er til stede. I samtalsituasjoner bør det derfor bero på en konkret vurdering av om klienten har oppgitt sitt fortrolighetsvern for opplysningene. For advokatvirksomhet er det ofte naturlig at klienten medbringer sin ektefelle eller andre klienten står i en form for interessefellesskap med. Formålet med samtalen kan i større grad enn i forhandlingssituasjoner bære preg av å være at parten søker råd eller hjelp fra yrkesutøveren, selv om tredjeperson også er til stede og bidrar i samtalen. I slike tilfeller bør også tredjeperson anses omfattet av bevisforbudet for å hindre at motparten omgår bevisforbudet ved å fremme begjæring om bevistilgang mot den aktuelle tredjeperson.

4.4 Opplysninger som er innhentet eller utarbeidet av tredjepersoner

4.4.1 Problemformulering og utgangspunkt

Problemstillingen er om det kan oppstilles et utgangspunkt om hvorvidt tvisteloven § 22-5 omfatter bevisføring fra tredjeperson om opplysninger vedkommende har innhentet eller utarbeidet for advokaten.

Opplysninger som anses som «*betrodd*» advokaten, og deretter videreformidles *til tredjeperson* i forbindelse med oppdraget, omfattes i utgangspunktet av bevisforbudet i tråd med punkt 4.3. Dette punktet gjelder de opplysninger tredjeperson har fått tilgang til først, og som deretter er meddelt *til advokaten eller klienten*. Situasjonen kan eksempelvis være at en takstmann som har utarbeidet en takstrapport til en tvist om eiendomsoverdragelse eller en privatetterforsker har snakket med personer tilknyttet tvisten for å kartlegge sakens faktiske side. Opplysningene er siden delt med advokaten til bruk ved advokatoppdraget. Situasjonen skiller seg fra tilfeller hvor tredjeperson besitter opplysningen uavhengig av den konkrete tvisten som beskrevet i punkt 4.1, ved at tredjeperson her bistår advokaten og besitter opplysningen som en følge av advokatoppdraget.

Siden tredjeperson bistår advokaten med utførelsen av oppdraget, kan det oppstå spørsmål om grensedragningen mot de tredjepersoner som anses som medhjelper etter § 22-5. Det følger av Rt-2006-1071 (Privatetterforsker) at medhjelpertillegget i straffeprosessloven § 119 annet ledd omfatter opplysninger en medhjelper har innhentet fra tredjepersoner, dersom opplysningene er «*ment å være tilgjengelig for prinsipalen som ledd i dennes oppdrag for klienten.*»¹⁰⁹ Rettssetningen er lagt til grunn også for medhjelpertillegget i tvisteloven § 22-5 første ledd annet punktum.¹¹⁰

Omtrent tilsvarende formulering ble lagt til grunn utenfor medhjelpertillegget i Rt-2012-1601 (Transocean). Kjennelsen er omtalt i punkt 3.3.1 ovenfor. Spørsmålet var om opplysninger siktede hadde innhentet fra tredjepersoner etter oppdrag fra sin forsvarer var omfattet av bevisforbudet i straffeprosessloven § 119. Høyesterett viste til rettssetningen fra Rt-2006-1071 (Privatetterforsker), og konstaterte at det «*er vanskelig å se grunner til at ikke det*

---

¹⁰⁹ Rt-2006-1071 (A) avsnitt 29.

¹¹⁰ Schei m.fl. (2013) s. 848 og Skoghøy (2013) s. 173.

*samme skal gjelde etter § 119 første ledd.»*¹¹¹ Lagmannsretten hadde drøftet spørsmålet om bevisforbud med utgangspunkt i om siktede kan være medhjelper etter straffeprosessloven § 119 annet ledd. Førstvoterende uttalte på vegne av flertallet at:

*«Etter mitt syn bygger lagmannsretten flertall her på en uriktig forståelse av disse bestemmelsene. Materiale som [siktede] har innhentet etter oppdrag fra sin forsvarer, og som er ment for forsvareren, er omfattet av beslagsforbudet i § 204 første ledd, jf. § 119 første ledd. Som jeg har nevnt, vil det avgjørende være om materialet er innhentet som ledd i utøvelsen av [advokatens] forsvareroppdrag.»*¹¹²

Kjennelsen gjaldt bevis som befant seg i klientens besittelse, men det synes ikke å ha vært avgjørende for resultatet. Flertallet ser ut til å stille klienten i samme posisjon som andre som innhentet opplysninger på vegne av advokaten. Dette underbygges av at flertallet legger Rt-2006-1071 (Privatetterforsker), som gjaldt opplysninger i tredjepersons besittelse, til grunn uten nærmere redegjørelse. Uttalelsen viser at i tilfeller hvor opplysninger innhentes som ledd i utøvelsen av advokatoppdraget følger bevisforbudet direkte av § 22-5 første ledd første punktum. Det er derfor ikke noe vilkår for bevisforbud at den som innhenter opplysningene naturlig kan karakteriseres som medhjelper.¹¹³

Dersom Rt-2012-1601 (Transocean) ses i sammenheng med Rt-2006-1071 (Privatetterforsker) fremgår det også at når tredjeperson innhenter opplysninger, er vilkårene for at vedkommende skal omfattes av bevisforbudet de samme uavhengig av om det vurderes etter § 22-5 første ledd første eller annet punktum. Det som kreves er at opplysningene er ment for advokaten som ledd i utøvelsen av advokatoppdraget. Lovbestemmelsens ordlyd, som eksplisitt omfatter medhjelpere, kan sies å forutsette at det må være en forskjell mellom medhjelpere og tredjepersoner som innhenter opplysninger. Imidlertid stiller formålet om å beskytte klientfortroligheten seg likt uavhengig av om tredjepersonen er naturlig å klassifisere som advokatens medhjelper. Advokatens oppdrag nødvendiggjør ofte at det gjøres undersøkelser av sakens faktiske sider, og det kan i mange tilfeller være hensiktsmessig at fagkyndige tredjepersoner som utfører undersøkelsene. Der advokaten velger å benytte tredjeperson for å innhente eller utarbeide opplysninger til bruk i advokatoppdraget, i stedet

---

¹¹¹ Rt-2012-1601 (A) avsnitt 24.

¹¹² Rt-2012-1601 (A) avsnitt 27.

¹¹³ Skoghøy (2017) s. 769.

for å gjøre dette selv, besitter tredjeperson opplysningene som direkte følge av advokatoppdraget.

På denne bakgrunn må grensen for når en ekstern tredjeperson som innhenter eller utarbeider opplysninger for advokaten omfattes av bevisforbudet trekkes likt, uavhengig av om tredjeperson er å anse som advokatens medhjelper eller ikke. Utgangspunktet er at tredjeperson omfattes av bevisforbudet, forutsatt at opplysningene var ment for advokaten som ledd i oppdraget for klienten.

4.4.2 Bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner som innhenter opplysninger

Spørsmålet er i det videre hva det innebærer at opplysningen må være «*ment å være tilgjengelig for prinsipalen som ledd i dennes oppdrag for klienten*», jf. Rt-2006-1071 (Privatetterforsker) og Rt-2012-1601 (Transocean).

Det at opplysningen må være ment brukt «*som ledd i [advokatens] oppdrag for klienten*» er nærliggende å forstå som en henvisning til at opplysningene skal tjene som en del av advokatens utførelse av rettslig bistand i og utenfor rettergang («egentlig advokatvirksomhet»).

At opplysningene er vernet av bevisforbudet såfremt de er «*ment å være tilgjengelig for prinsipalen*» innebærer at det ikke kreves at opplysningene faktisk er kommet til advokatens kunnskap på det tidspunkt spørsmålet om bevisføringsplikt oppstår.¹¹⁴ Det kan gå en viss tid mellom tredjepersons innhenting av opplysninger eller utferdigelsen av et dokument, frem til advokaten mottar dette. Fortrolighetshensyn gjør seg gjeldende i samme grad uavhengig av om opplysningen faktisk har kommet frem til advokaten eller ikke. Det fremstår som tilfeldig og lite rimelig dersom en opplysning skal falle utenfor bevisforbudet utelukkende fordi tredjeperson ikke har rukket å meddele opplysningen.

Selv om det ikke kreves at opplysningen faktisk *er* formidlet til advokaten, kreves det at den er *ment* å videreformidles. Hvilke begrensninger som ligger i dette var tema i kjennelsen Rt-2015-1463 (Privatetterforsker II). Saken gjaldt spørsmål om opplysninger en privatetterforsker hadde fått fra siktede var omfattet av bevisforbudet for medhjelpere i

---

¹¹⁴ Rt-2012-1601 (A) avsnitt 25 og Rt-2014-297 (A) avsnitt 22-25.

straffeprosessloven § 119 annet ledd. Privatetterforskeren var ansatt av siktedes forsvarer, men siktede hadde gitt opplysningene under forutsetning om disse ikke skulle videreformidles til forsvareren. Høyesterett la til grunn at:

«[...] Dersom opplysningene ikke skal kunne gjøres tilgjengelig for advokaten, kan de i utgangspunktet ikke være innhentet som ledd i utøvelsen av hans forsvareroppdrag.

[...]

Slik lagmannsretten er inne på, kan et medhjelperoppdrag innebære en viss frihet for medhjelperen til selv å vurdere om det er hensiktsmessig å bringe all innhentet informasjon videre til prinsipalen. Men eventuelle avgrensingsproblemer i så måte aktualiseres ikke når den som gir informasjonen til medhjelperen, gjør det under en forutsetning om at den ikke skal bringes videre.»¹¹⁵

Opplysninger som er gitt til tredjeperson eller medhjelper uten at avgiver har ment at den skal gis til advokaten, faller dermed utenfor bevisforbudet. Høyesterett fant det ikke avgjørende at en vurdering av avgivers formål kan reise vanskelige bevissspørsmål.¹¹⁶ Det kan det tenkes avgrensingsproblemer der tredjeperson som mottar opplysningene på vegne av advokaten er usikker på hvorvidt det er hensiktsmessig å videreformidle disse. Plassen i oppgaven tillater imidlertid ikke en nærmere vurdering av slike tilfeller.

Det kan også oppstå spørsmål om opplysninger tredjeperson har innhentet uten at advokaten har bedt om opplysningene omfattes av bevisforbudet.¹¹⁷ Både i Rt-2006-1071 (Privatetterforsker) og Rt-2012-1601 (Transocean) hadde henholdsvis medhjelperen og klienten handlet på oppdrag fra advokaten. Imidlertid presiserte førstvoterende i Rt-2012-1601 (Transocean) at det opplysningene faller utenfor bevisforbudet *«[h]vis A på eget initiativ har innhentet opplysninger for selv å vurdere hva som skal bringes videre til forsvareren»*.¹¹⁸ Fortrolighetshensyn gjør seg i mindre grad gjeldende der tredjeperson handler uoppfordret, ettersom tredjeperson besitter opplysningene uavhengig av forholdet mellom advokat og klient og uavhengig av advokatens utførelse av oppdraget. Ettersom verken rettspraksis eller reelle hensyn gir holdepunkter for å gi bevisforbudet rekkevidde for

---

¹¹⁵ Rt-2015-1463 (A) avsnitt 14 og 16.

¹¹⁶ Rt-2015-1463 (A) avsnitt 20.

¹¹⁷ Bevisforbudet for advokaten omfatter opplysninger advokaten har mottatt uoppfordret fra tredjepersoner, jf. Rt-2013-92 (U) avsnitt 40.

¹¹⁸ Rt-2012-1601 (A) avsnitt 28.

opplysninger tredjeperson har innhentet eller utarbeidet på eget initiativ, blir konklusjonen at slike opplysninger faller utenfor bevisforbudet.

4.4.3 Krav til karakteren av tredjepersons ytelse

Spørsmålet er så om det må oppstilles noen krav til karakteren av tredjepersons ytelse for at opplysningene vedkommende har innhentet eller utarbeidet skal omfattes av bevisforbudet, utover at opplysningene må være ment for advokaten som ledd i advokatoppdraget.

Avgjørelsen i Rt-2009-1557 (Takstmann) kan tas til inntekt for at bevisforbudets rekkevidde for tredjepersoner må begrenses ytterligere. Saken er nærmere beskrevet ovenfor i punkt 3.3.2. Ankeutvalget kom til at klienten pliktet bevisføring om en sakkyndig rapport advokaten hadde innhentet av en takstmann i forbindelse med en boligvist, selv om rapporten var underlagt bevisforbudet for advokaten.

Ut fra førstevoterendes premisser synes det avgjørende for resultatet å ha vært at bevisforbudet bare gjelder bevisføring *fra* advokaten, og derimot ikke fra klienten. Som vist ovenfor er denne begrunnelsen ikke holdbar.

Skoghøy omtaler Takstmannkjennelsen i relasjon til betroelsesvilkåret, og konstaterer på bakgrunn av avgjørelsen at klienten ikke har taushetsrett om opplysninger som er innhentet av en tredjeperson med bevisføringsplikt.¹¹⁹ Skoghøy legger altså implisitt til grunn at takstmannen, som tredjeperson, ikke omfattes av bevisforbudet. Dette fordrer en nærmere vurdering av *hvorfor* takstmannen ikke skal anses som omfattet av bevisforbudet, all den tid takstrapporten var utarbeidet etter oppdrag fra advokaten og til bruk ved advokatoppdraget.

For å forstå Skoghøys standpunkt er det nødvendig å vise til hva han skriver i relasjon til partens forklaringsplikt etter § 21-5 og § 23-2. Skoghøy fremhever manglene ved begrunnelsen i Takstmannkjennelsen, men sier seg enig i resultatet. Standpunktet forklares slik:

«Etter min oppfatning må det være en forutsetning for at en part skal kunne pålegges å gi tilgang til en rapport som er innhentet av hans advokat, at rapporten ikke kan anses å inngå som integrert ledd i advokatens tjenesteytelse, men har preg av en

---

¹¹⁹ Punkt 3.3.2 ovenfor, jf. Skoghøy (2017) s. 778.

selvstendig tjeneste, [...]. Dette vil typisk være tilfellet for en takst eller tilstandsrapport fra en takstmann. Hvis parten selv hadde innhentet taksten eller rapporten, ville han ha hatt forklarings- eller fremleggelsesplikt. Han bør da ikke kunne unngå dette ved å få advokaten til å innhente denne.»¹²⁰

Skoghøy legger dermed til grunn at det avgjørende må være hvorvidt den tredjeperson opplysningene er innhentet fra har utført en selvstendig tjeneste, eller om bistanden inngår som et integrert element i advokatens tjenesteytelse. Skoghøy trekker opp samme grense for når en ekstern tredjeperson som utfører tjeneste for advokaten kan betraktes som «medhjelper» etter § 22-5 første ledd annet punktum.¹²¹

Øvrige juridiske forfattere oppstiller ikke tilsvarende begrensninger. Schei omtaler ikke problemstillingen. Både Svalheim og Johnsen og Keiserud legger til grunn at det må være tilstrekkelig at tredjeperson har bistått advokaten ved utførelsen av advokatoppdraget.¹²²

Advokatlovutvalget har lagt Skoghøys synspunkt til grunn, og uttaler at «*tjenester fra en ekstern rådgiver [vil] kunne ha preg av å være en selvstendig tjeneste. Da vil for eksempel en rapport eller et notat fra denne eksterne tjenesteyteren, i motsetning til en som bare regnes som hjelper, i utgangspunktet falle utenfor bevisforbudet*».¹²³

Skoghøys oppfatning har også en viss støtte i Rt-2014-773. Saken gjaldt spørsmål om en granskingsrapport utarbeidet av et eksternt granskingsteam under ledelse av en advokat, var omfattet av bevisforbudet i tvisteloven § 22-5. Flertallet (4-1) uttalte at det i relasjon til advokaten må «*trekkes en grense mot innhenting av materiale som ikke kan ases for å inngå som en integrert del i advokatens tjenesteytelse*».¹²⁴ Uttalelsen var imidlertid ikke nødvendig for domsresultatet, da saken utelukkende gjaldt spørsmål om advokaten opptrådte «*i [advokatens] stilling*» ved utførelsen av granskingsoppdraget.

Et argument Skoghøy benytter for å begrunne begrensningen er at klienten ikke skal kunne unngå sin bevisføringsplikt ved å få advokaten til å innhente opplysninger. Grensen for bevisforbudets rekkevidde vil imidlertid trekkes likt uavhengig av om det oppstilles en slik begrensning eller ikke. For at klienten skal ha taushetsrett om opplysninger innhentet av

---

¹²⁰ Skoghøy (2017) s. 758-759.

¹²¹ Ibid., s. 769.

¹²² Svalheim (1996) s. 47-48 og Johnsen og Keiserud (2016) s. 498.

¹²³ NOU 2015:3 s. 224-225.

¹²⁴ Rt-2014-773 (A) avsnitt 37. Jf. også mindretallet i avsnitt 68-70.

advokaten, kreves det at den tredjeperson opplysningene er innhentet fra omfattes av bevisforbudet, jf. punkt 3.3.2 ovenfor. For at tredjeperson skal omfattes, kreves det at opplysningen er ment for advokaten som ledd i advokatoppdraget. Dette er den samme grensen som oppstilles for klientens taushetsrett der klienten selv har innhentet opplysninger fra tredjepersoner, jf. punkt 3.3.1 ovenfor. Hvorvidt det er klienten eller advokaten som har innhentet opplysningene fra tredjeperson er derfor ikke av betydning for taushetsrettens omfang. Følgelig bør en ytterligere begrensning eventuelt begrunnes i at det er nødvendig av hensyn til sakens opplysning.

En viss begrensning av bevisforbudets rekkevidde når tredjepersoner engasjeres i forbindelse med konkrete oppdrag er nødvendig for at bevisforbudet ikke skal rekke for langt. Vilåret om at opplysningen må være ment for advokatoppdraget, åpner for å omfatte en rekke rent faktiske forhold som ligger i kjernen av bevisføringsplikten etter § 21-5. Man kan dermed risikere at bevisføringsplikten i realiteten uthules.

Dersom advokaten engasjerer eksterne tredjepersoner som utfører bistand som i sin karakter skiller seg vesentlig fra de oppgaver advokaten utfører under utøvelsen av «egentlig advokatvirksomhet», er det vanskelig å se at hensynet til å verne fortroligheten mellom advokat og klient tilsier at slike opplysninger omfattes av bevisforbudet. På denne bakgrunn bør det oppstilles et vilkår om at tredjepersons bistand må inngå som en integrert del av advokatens tjenesteytelse for at bevisforbudet i § 22-5 skal gis rekkevidde for tredjeperson.

Det kan imidlertid oppstå vanskelige grensespørsmål om hvilken bistand som anses som et integrert ledd i advokatoppdraget. En rekke tredjepersoner som engasjeres av advokater i forbindelse med konkrete oppdrag kan anses for å yte selvstendige tjenester som klienten like gjerne på egen hånd kunne inngått avtale om.¹²⁵ Dette gjelder eksempelvis økonomer, translatører, takstmenn og privatetterforskere. Det avgjørende bør være hvor sterk tilknytning tredjepersons bistand har til selve advokatoppdraget.

En retningslinje for vurderingen bør være om det er tale om en ytelse det er naturlig at advokaten gjør selv under utførelsen av den juridiske rådgivningen eller om det er en tjeneste som i sin karakter skiller seg fra det en advokat gjør. Hvis det er naturlig at advokaten selv utfører tjenesten, bør det ikke være avgjørende for bevisforbudets rekkevidde om advokaten i

---

¹²⁵ Jf. også Johnsen og Keiserud (2016) s. 497.

stedet engasjerer tredjeperson. Klientens behov for fortrolighet rundt de opplysninger som er direkte knyttet til advokatoppdraget står like sterkt uavhengig av hvem som faktisk utfører oppdraget. Hensynet til en hensiktsmessig og rasjonell arbeidsfordeling trekker også i retning av at tredjeperson omfattes i slike tilfeller. Eksempelvis er det naturlig at advokaten kartlegger de deler av sakens faktum som kan få rettslige konsekvenser ved å innhente opplysninger fra de involverte i tvisten. Det kan i denne forbindelse kreves juridisk kompetanse for å identifisere hva som er det relevante faktum undersøkelsene bør rettes mot. Advokaten benytter videre disse opplysningene til å utforme sine råd og vurderinger til klienten. Dette kan være grunnen til at Høyesterett i Rt-2006-1071 (Privatetterforsker) kom til at opplysninger besittet av en privatetterforsker, som var engasjert av advokaten, var omfattet av bevisforbudet. Derimot er det ikke naturlig at advokaten under juridisk rådgivning selv takserer den omtvistede bolig eller foretar økonomiske analyser. Slike ytelser skiller seg i sin art fra advokatvirksomheten. Det kan forklare at opplysningene utarbeidet av takstmannen ikke var omfattet av bevisforbudet i Rt-2009-1557 (Takstmann).

Det bør likevel foretas en konkret vurdering. Også tjenester som i sin karakter skiller seg fra advokatvirksomhet kan ha så sterk tilknytning til advokatoppdraget at de bør anses som et integrert ledd i advokatoppdraget. Eksempelvis vil arbeidet til en økonom i sin art skille seg fra advokatens. Hvis advokaten benytter en økonom til å gjøre økonomiske beregninger til bruk ved formuleringen av kravet, eller for å i samarbeid med advokaten vurdere om det foreligger vesentlig mislighold av en kontraktsforpliktelse, burde opplysningene økonomien besitter likevel omfattes av bevisforbudet. Økonomen vil kunne benytte i stor grad allerede eksisterende opplysninger for å legge til rette for selve utførelsen av advokatoppdraget. I tillegg kan økonomens bistand i stor grad bygge på advokatens egne vurderinger. Økonomens rolle kan i slike tilfeller være så sterkt knyttet til advokatvirksomheten at det er vanskelig å løsrive økonomens bistand fra advokatens juridiske råd og vurderinger. Når tredjepersonens bistand er så tett knyttet til advokatoppdraget, vil klientens behov for fortrolighet også omfatte de opplysningene økonomien har utarbeidet. Derfor bør et annet moment ved vurderingen være om tredjepersons bistand i stor tilrettelegger for selve advokatoppdraget, eller er basert på opplysninger som stammer fra advokatoppdraget.

Et annet eksempel er der advokaten benytter translatører for å oversette sakens dokumenter. Dersom allerede eksisterende dokumenter som klienten har bevisføringsplikt om oversettes, er det liten grunn for å anse den oversatte versjonen av dokumentet som omfattet av

bevisforbudet. Er det derimot advokatens egne råd og vurderinger eller kommunikasjon med klienten som oversettes, taler fortrolighetshensynet for å anse det oversatte dokumentet som omfattet av bevisforbudet.

Grunnet usikkerheten som hefter ved om tredjepersons bistand kan anses for å være en integrert del av advokatoppdraget, bør det i forbindelse med vedtakelsen av ny advokatlov oppstilles nærmere retningslinjer for hvor grensen går. Advokatlovutvalget synes å trekke grensen ved om den eksterne tredjepersonen utfører en selvstendig tjeneste. Som vist kan en vurdering av om tredjeperson er en selvstendig oppdragstaker, lede til at bevisforbudets rekkevidde blir for snevert for å ivareta det fortrolighetshensyn bevisforbudet er ment å beskytte. Det må foretas en konkret vurdering i lys av flere momenter. Disse momentene bør fremgå tydeligere av den endelige vedtatte taushetspliktsbestemmelsens forarbeider.

5 Avsluttende betraktninger

Som vist i oppgaven gis bevisforbudet i tvisteloven § 22-5, på nærmere vilkår, rekkevidde for klient og tredjeperson. Begrunnelsen er at bevisforbudet ellers ikke vil gi en effektiv beskyttelse av hensynet til at folk skal kunne oppsøke profesjonell rettshjelp, uten at de opplysninger de i den forbindelse gir skal komme ut. Fortrolighetsforholdet mellom klient og advokat forutsetter imidlertid også at bevisforbudets rekkevidde er forutberegnelig og tilgjengelig for rettssubjektene. For å finne frem til gjeldende rett er det i dag nødvendig å foreta en analyse av rettspraksis og bestemmelsens formål, som igjen må ses i lys av en noe fragmentert fremstilling i juridisk teori. Rettskildebildet gjør at det kan være utfordrende å med sikkerhet fastslå hvorvidt klient eller tredjeperson har bevisføringsplikt om opplysninger som er betrodd advokaten.

Dermed er det ønskelig med en klargjøring av rettstilstanden, fortrinnsvis fra lovgiverhold. I forbindelse med vedtakelse av ny advokatlov og taushetspliktbestemmelsen for advokater bør det, etter min mening, vurderes om det er rom for også å endre bevisforbudets ordlyd. For eksempel vil den opprinnelig vedtatte ordlyden til § 22-5, hvor det fremgikk at «*Det kan ikke føres bevis om noe som er betrodd [...] advokater [...] i deres stilling*» i større grad klargjøre at andre enn advokaten kan omfattes av bevisforbudet.

Videre er det behov for en nærmere redegjørelse av bevisforbudets rekkevidde for klient og tredjeperson, herunder en lovgivervurdering av hvor langt hensynet til å opplyse saken må vike for å verne fortroligheten mellom klient og advokat. Som nevnt oppstiller Advokatlovutvalget et utgangspunkt om at klienten har taushetsrett for opplysninger som fremgår av korrespondanse med advokaten. Videre legges det generelt til grunn at bevisforbudet også omfatter opplysninger i tredjepersons besittelse. Et unntak oppstilles for advokatens hjelpere, der tredjeperson bistand må inngå som en integrert del av advokatoppdraget for å omfattes av bevisforbudet. Nærmere vurderinger av ulike situasjoner er ikke foretatt av Advokatlovutvalget. I lys av behovet for forutberegnelighet på området er det ønskelig med en nærmere gjennomgang av de typetilfeller som kan oppstå, herunder de som er belyst i denne masteroppgaven.

Litteraturliste

Lover

Lov 17. mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov

Lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven)

Lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven)

Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven)

Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven)

Lov 26. januar 2007 nr. 3 om endringer i tvisteloven (endringer i straffeprosessloven og andre lover)

Lovforarbeider

Utredninger

NOU 2001:32A   Rett på sak – Lov om tvisteløsning (tvisteloven)

NOU 2001:32B   Rett på sak – Lov om tvisteløsning (tvisteloven)

Proposisjoner

Ot.prp. nr. 51 (2004-2005)   Om lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven)

Ot.prp. nr. 74 (2005-2006)   Om lov om endringer i tvisteloven (endringer i straffeprosessloven og andre lover)

Offentlige publikasjoner

NOU 2015:3   Advokaten i samfunnet: Lov om advokater og andre som yter rettslig bistand

NOU 2019:15   Skatterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt: Forslag til opplysningsplikt om skattearrangement

Rt-2010-1638 (A)

Rt-2012-1601 (A) «Transocean»

Rt-2012-1639 (U)

Rt-2013-92 (U)

Rt-2013-1336 (U) «Panamax»

Rt-2014-297 (A)

Rt-2014-773 (A)

Rt-2015-1463 (A) «Privatetterforsker II»

HR-2017-2262-A

HR-2018-104-A

HR-2018-1691-U «Zachariasbryggen»

HR-2018-2403-A

HR-2019-2262-U «Gyldenløves gate»

Lagmannsretten

LB-2018-11765

Juridisk litteratur

Bøker

Backer, Inge Lorange, *Norsk sivilprosess*, Universitetsforlaget 2015.

Boe, Erik Magnus, *Innføring i juss – Juridisk tenkning og rettskildelære*, 3. utg., Universitetsforlaget 2013.

Høgberg, Alf Petter og Jørn Øyrehagen Sunde (red.), *Juridisk metode og tenkemåte*, Universitetsforlaget 2019.

Matningsdal, Magnus, *Straffeloven: De straffbare handlingene: Kommentarutgave*, Universitetsforlaget 2017.

Monsen, Erik, *Innføring i juridisk metode og oppgaveteknikk*, 3. utg., Cappelen Damm 2012.

Nygaard, Nils, *Rettsgrunnlag og standpunkt*, 2. utg., Universitetsforlaget 2004.

Svalheim, Knut, *Advokaters taushetsplikt*, Universitetsforlaget 1996.

Schei, Tore mfl., *Tvisteloven: Kommentarutgave*, 2. utg., Universitetsforlaget 2013.

Skoghøy, Jens Edvin A., *Tvisteløsning*, 3. utg., Universitetsforlaget 2017.

Artikler

Johnsen, Ann og Erik Keiserud, *Advokaters taushetsplikt: Bevisforbudene i tvisteloven og straffeprosessloven – aktuelle problemstillinger*, Rettsavklaring og rettsutvikling: Festskrift til Tore Schei på 70-årsdagen 19. februar 2016, Magnus Matningsdal, Jens Edvin A. Skoghøy og Toril M. Øie (red.), Universitetsforlaget 2016, s. 490-515.

Reiss-Andersen, Berit, *Taushetspliktens innhold, formål og betydning*, Advokaters taushetsplikt under press?, Merete Smith og Øyvind Precht-Jensen (red.), Universitetsforlaget 2010, s. 13-19.

Skoghøy, Jens Edvin A., *Advokaters taushetsplikt og de korresponderende bevisforbud i tvisteloven § 22-5 og straffeprosessloven § 119*, Tidsskrift for strafferett, 02 (2013) vol. 13, s. 165-197.

Skoghøy, Jens Edvin A., *Domstolsskapt prosessrett*, Rettsavklaring og rettsutvikling: Festskrift til Tore Schei på 70-årsdagen 19. februar 2016, Magnus Matningsdal, Jens Edvin A. Skoghøy og Toril M. Øie (red.), Universitetsforlaget 2016, s. 60-87.